een uitgave van de
Vereniging voor Pieters- & Academiewijk en Levendaal-West
www.pieterswijk.nl

HART VAN DE STAD KRANT

IN DIT NUMMER O.M.: *Uitnodiging en agenda ledenvergadering • nepvalk boven de universiteit • Minerva Leidenarenborrel • nieuwe kleuren van de Rembrandtbrug • in memoriam: Gerard Brouwer • nieuwe wijkagent: Dennis Perdok*

Academiegebouw in 1934, collectie ELO

UITNODIGING

Ledenvergadering Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaal - West (PAL)

Op woensdag 19 april houdt Willem Otterspeer, emeritus hoogleraar geschiedenis in Leiden en directeur van het Academisch Historisch Museum, ter gelegenheid van de jaarlijkse ledenvergadering een lezing over het Academiegebouw met een rondleiding. De lezing is de Faculty Club van Academiegebouw. Hij begint om 18.30 uur, er is dus geen sprake van een 'Leids kwartiertje'. Ook niet-leden zijn van harte welkom.

Datum:	woensdag 19 april	
Plaats:	Faculty Club Academiegebouw, Rapenburg 73	
Programma:	18:30	Rondleiding door het Academiegebouw
	19:30	Vergadering
	21:30	Afsluiting met een borrel, aangeboden door de universiteit

De agenda is te vinden op de volgende pagina.

Nummer 149
april 2017
oplage 2700
Redactie Marjolijn Pouw,
Charlotte Boschma,
Carla van der Poel

Inlevering van de stukken
voor de volgende krant vóór
15 augustus 2017 bij de redactie:
info@pieterswijk.nl of
Hart van de Stadkrant,
Postbus 11016, 2301 EA Leiden
o.v.v. Hart van de Stad

Ledenvergadering

AGENDA

1. **Jaarverslag over 2016**
   Inhoudelijk
   Financieel, met rapportage van de Kascommissie en decharge van het bestuur
2. **Bestuur**
   Aftreden volgens rooster van voorzitter Jan Pieters en herbenoeming van bestuurslid Jaap Brüsewitz (NB 1)
   Voordracht nieuwe bestuursleden en benoeming
3. **Veranderingen in de gemeentelijke verordening financiering Wijkverenigingen**
4. **Het belang van bewoners voor de stad**
   Presentatie van de resultaten van het onderzoek van De kleine Consultant
   Eventuele aanpassingen van de statuten
   Het intensiveren van de relaties tussen bestuur, leden en overige bewoners, ommunicatie en werkgroepen (NB 2)
5. **20:30 uur: Presentaties van activiteiten voor 2017-2018 rond:**
   Het verbeteren van de Leefbaarheid in de wijk
   Korte introducties 'pitches' over te ondernemen activiteiten
   Tafelgesprekken
6. **21:30 uur: Afsluitende borrel, aangeboden door de Leidse universiteit**

NB 1: De stukken voor de vergadering zoals het verslag van de Ledenvergadering in 2016, het jaarverslag (financieel en inhoudelijk), en de bevindingen van de Kaskommissie zijn te vinden op de website: www.pieterswijk.nl. Dat geldt ook voor de samenvatting van de resultaten van het onderzoek van non profit strategieconsultant De Kleine Consultant, en de daaruit door het bestuur getrokken conclusies. En de toelichting op een eventuele aanpassing van de statuten.

NB 2: Bestuursleden worden voor drie jaar benoemd, waarna zij één keer herbenoemd kunnen worden. Dit jaar is de herbenoeming van Jaap Brüsewitz aan de orde. De voorzitter is aan het einde van zijn tweede termijn gekomen en kan daarom niet worden herkozen. Het nieuwe bestuur kiest de nieuwe voorzitter uit zijn midden.
Jan Demper heeft zich verkiesbaar gesteld. Elders in dit blad stelt hij zich voor. Kandidaten kunnen zich overigens nog aanmelden tot 24 uur voor het begin van de vergadering. Er zijn nog vacatures, waarvan we hopen dat die op korte termijn vervuld worden. **Hou alstublieft de website in de gaten, er kunnen nog andere vergaderstukken op gezet worden.**

OPROEP

Gezocht: bevlogen wijkbewoners die de wijk nog leuker willen maken

Burgerparticipatie Er gebeurt veel in de wijk en in de stad. De gemeente wil in toenemende mate bewoners betrekken bij de ontwikkelingen. Hen wordt gevraagd om zich in allerlei overleggroepen te buigen over zaken als stadsontwikkeling, ruimtelijke ordening, horeca, detailhandel, evenementen of de beperking van overlast. Daarnaast wil de gemeente eigen initiatief van bewoners stimuleren om het woonklimaat in hun buurt te verbeteren.
De wijkvereniging staat voor een fikse uitdaging om zoveel mogelijk bewoners bij dit proces te betrekken. Het bestuur wil u daarom graag oproepen deel te nemen aan een van de volgende werkgroepen in onze wijk.

Werkgroep communicatie
Deze gaat zich buigen over de communicatiestrategie van de wijkvereniging. Dat gebeurt samen met de redactie van de Hart van de Stadkrant, de webmaster en twee bestuursleden. We zoeken vooral mensen die een impuls kunnen geven aan de ontwikkeling en het onderhouden van nieuwe communicatiekanalen op social media.

Werkgroep activiteiten
Voor deze werkgroep zoeken we bewoners die willen helpen met het organiseren van activiteiten voor alle wijkbewoners, met als doel de sociale cohesie te vergroten.

Naast deze meer structurele werkgroepen zijn er ook nog verschillende projectgroepen, bijvoorbeeld de projectgroep Bestemmingsplan Binnenstad. Ook daar zoeken we mensen voor.

Meedoen? Meld u aan bij info@pieterswijk.nl •

Ledenvergadering 2016, foto Sonja Wagemans

Historie

door Dennis van Veen

STADSUITLEG NIEUWLAND – RAPENBURG | Zes eeuwen stedelijke transformatie

In 2011 onderzocht wijkbewoner Dennis van Veen voor zijn Master-Opleiding Architectuur aan de TU van Delft zes eeuwen stadsuitbreiding in onze wijk. Het resultaat beschreef hij in Stadsuitleg Nieuwland - Rapenburg | Zes eeuwen stedelijke transformatie in Leiden. Hij was zo vriendelijk zijn verslag beschikbaar te stellen voor de Hart van de Stadkrant. Veel van de kwesties die hij aan de orde stelt spelen ook nu nog. In drie achtereenvolgende afleveringen van de krant vindt u de samenvatting. Opmerkingen, of aanvullingen zijn welkom, graag opsturen naar info@pieterswijk, of Wijkvereniging PAL, postbus11061, 2301 EA Leiden.

Kort Rapenburg rond 1890 nog voor de overkluizing, collectie ELO

Leiden geldt als een van de grootste en belangrijkste Hollandse steden uit de middeleeuwen. De stad dankt haar ontwikkeling aan de gunstige ligging op de plek waar de Nieuwe en Oude Rijn samenvloeien en drie belangrijke zijrivieren, de Vliet, Mare en Zijl, erin uitmonden. Over de Leidse stadsontwikkeling is in de loop van de tijd al veel gepubliceerd, onder meer de standaardwerken van P.J. Blok en H.A. van Oerle. Mij gaat het om het gebied Nieuwland-Rapenburg ten Zuidwesten van de Pieterskerk, dat wordt omsloten door Rapenburg, Rijn, Witte Singel en Vliet (Cellebroedersgracht). Leidraad is enerzijds de maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkeling van de universiteit en Hortus Botanicus die zich in het gebied vestigden, anderzijds de militaire activiteiten die tot ver in de twintigste eeuw doorliepen. In de eerste aflevering komt de ontwikkeling van het gebied van de middeleeuwen tot de gouden eeuw aan bod. De tweede aflevering betreft de stedenbouwkundige veranderingen die de vestiging van universiteit en schutterij tot gevolg hadden, de derde aflevering behandelt recente ontwikkelingen en wat daaruit te concluderen valt.

1386 – 1560 Van Middeleeuwen tot Gouden Eeuw

De ontwikkeling van Leiden, van de Middeleeuwen tot de Gouden Eeuw, is goed te zien op de kaart van Jacob van Deventer uit 1545 hieronder. De kaarten van Nederlandse steden die Van Deventer in opdracht van de Spaanse koning maakte ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog, zijn de eerste echte stadsplattegronden in onze geschiedenis. Van Deventer toont de stad zoals deze zich vanaf de middeleeuwen tot ongeveer 1560 heeft ontwikkeld. Je ziet een ommuurde stad, die verdeeld wordt door de verschillende natuurlijke en gegraven waterwegen, waaronder de Oude- en Nieuwe Rijn. Leiden groeide door tot in de 14e eeuw, de stadsuitleg Nieuwland - Rapenburg in 1386 is de laatste grote uitbreiding. Daarna bleef de stad tot in de 17e eeuw binnen de muren. Ook bij andere middeleeuwse steden zie je dat patroon. Waar deze steden in de 14e eeuw floreerden en ambitieuze stadsvergrotingen uitlegden, stagneerde dat in de 15e en 16e eeuw doordat er een einde kwam aan de bevolkingsgroei.

Jacob van Deventers kaart van Leiden uit 1545 (het onderzochte deel is omlijnd.), afbeelding Internet

De structuur van het onderliggende cultuurlandschap is op de kaart nog goed herkenbaar. Zo is te zien hoe de sloten van de veenontginning Boshuizen werden opgenomen in het stedelijke landschap. De Cellebroedersgracht, in het verlengde van het Rapenburg (Eerste Vestgracht), is een direct resultaat van de al bestaande verkaveling en ook voor de Achtergracht (Vijfde Binnenvestgracht) lijkt dit aannemelijk. Als derde gracht in het gebied werd haaks op deze twee hoofdgrachten de Groenhazengracht aangelegd. Omdat het gebied in gebruik was als raamland was er al een wetering. Deze werd overgenomen als vestgracht. Hoewel de vestinggrachten al in 1392 waren voltooid duurde het tot halverwege de 15e eeuw voor er een begin werd gemaakt met de ommuring.

In vergelijking met andere delen van de stad had het gebied een opvallende functieverdeling. Het had een woonfunctie, maar de oorspronkelijke agrarische functie bleef daarnaast nog lang bestaan. Er vestigden zich een groot aantal kloosters, en het diende ook als militair oefenterrein. Allemaal functies waarvoor veel ruimte nodig is, en die was er. Het gebied maakte zoals gezegd deel uit van de laatste grote stadsuitbreiding. In

verhouding tot de rest van de stad was het ruim, en door de stagnatie van de bevolkingsgroei bleef een groot deel bleef lang onbebouwd. Zo bleef er dus ruimte over voor functies waarvoor veel ruimte nodig was.

Schutterij en kloosters

De Leidse Schutterij, die dateert uit de 14e eeuw, vestigde zich in de 16e eeuw op het gebied tussen de Groenhazengracht en de Witte Singel. Deze Sint-Jorisdoelen deden dienst als bijeenkomstplaats en oefenterrein voor de schutters, die verantwoordelijk waren voor de openbare orde en verdediging van de stad. De entree tot het gebied lag in het zuiden en werd gemarkeerd door het hoofdgebouw van het gilde met een kenmerkende zeshoekige toren. Veel later, in 1645, werd aan de noordkant de Sint-Jorispoort gebouwd, die tot op de dag van vandaag bewaard is gebleven.

Naast deze schutterij vestigde zich in de loop van de 15e eeuw ook een viertal kloosters in het gebied. Allereerst het St. Catharinaklooster, waarvan de stichtingsdatum onbekend is, maar dat zeker voor 1415 al bestond. Daarnaast het Sint Hieronymusklooster, genaamd Roma, dat al bestond vanaf 1429 maar zich pas na de aankoop van een aantal gebouwen tussen 1440 en 1448 aan het Rapenburg vestigde. Ten derde het Cellebroederskloster, waarvan de stichtingsdatum onbekend is. Bekend is wel dat de bewoners van dit mannenklooster in 1421 in bescherming werden genomen door de stad. Het vierde, voor dit onderzoek meest relevante klooster, is het Witte Nonnenklooster Van de Jacopinessen, gesitueerd aan het Rapenburg ten oosten van het Sint-Catharinaklooster en gesticht vlak voor 1447. Overigens is op de kaart van Van Deventer ten zuiden van de kloosters nog een vijfde gebouw te zien: de Heilige Grafkapel in het Jeruzalemhof uit 1467 die uiteindelijk in 1887 is afgebroken. De grote variatie kenmerkt het gebied dus al vanaf zijn oorsprong en zal in latere perioden een belangrijke rol spelen.

1575 – 1672 De Gouden Eeuw

Aan de periode van stagnatie komt in de 16e eeuw vrij abrupt een eind als tijdens de Tachtigjarige Oorlog Leiden wordt belegerd door de Spaanse troepen. Op 3 oktober 1574, de datum die bekend staat als Leidens Ontzet, wint de stad uiteindelijk haar vrijheid terug. In de periode die hierop volgt, die van de Republiek en de Gouden Eeuw, groeit Leiden uit tot een van de belangrijkste steden van Holland. Niet alleen politiek en economisch kent de stad een enorme groei, ook de omvang neemt sterk toe.

Tegen deze achtergronden maakte het onderzoeksgebied een aantal ruimtelijke veranderingen door. Na de Reformatie werden in 1572 alle kloosters geconfisqueerd door de stad, waarna ze langzaam uit het gebied verdwenen. Niet in de eerste plaats omdat ze na het beleg vaak in slechte staat waren, maar vooral ook om ruimte of huisvesting te bieden aan nieuwe functies. In andere delen van de stad betrof dit de opkomende lakenindustrie, maar in het onderzoeksgebied blijft het vooral bij woningbouw om de groeiende bevolking op te vangen.

Het St. Hieronymusklooster en het St. Catharinaklooster zijn hiervan goede voorbeelden. Deze kloosters werden verkocht aan particulieren, die de grond zagen als investering en er woningen op bouwden. Van het St. Hieronymusklooster is bekend dat de verkoop gebeurde op 15 mei 1575, dus vlak na Leidens Ontzet. Bij het St. Catharinaklooster gebeurde dat ergens tussen 1580 en 1590. Opvallend is dat er voor deze grond in 1608 wederom een plan werd ingediend, ditmaal met het verzoek om twee nieuwe dwarsstraten aan te leggen. Dit proces van verdichting en herverkaveling was tot laat in de zeventiende eeuw zichtbaar in de hele stad.

Leidse Universiteit

De tweede ontwikkeling met vergaande ruimtelijke consequenties is de oprichting van de Leidse Universiteit op 8 februari 1575. De universiteit werd door Prins Willem van Oranje aan Leiden geschonken, 'ten aensien van den grooten last ende noot' die Leiden had ervaren ten tijde van het beleg. In eerste instantie werd de universiteit gehuisvest in het St. Barbaraklooster, "Genaamd Bethanie" aan de overzijde van het Rapenburg, en later in de kerk van de Faliede Begijnen. Toen de studentenaantallen te groot werden, verhuisde de universiteit in 1581 definitief naar het Witte Nonnenklooster, dat na een tweetal plunderingen in 1566 en 1572 was verlaten door zijn bewoners. Tot op de dag van vandaag, ruim vier eeuwen later, doet dit gebouw nog dienst als Academiegebouw. Het Cellebroederskloster, het laatste binnen het onderzoeksgebied, maakte een soortgelijke ontwikkeling door. Na de stichting van de universiteit werd dit klooster aangekocht en bestemd als huisvesting voor studenten. In 1591, werd het Statencollege hier geplaatst. Dat verdween aan het einde van de 17e eeuw, waardoor het complex verviel. Pas in 1807 wordt het deels gesloopt en wordt hier door koning Lodewijk Napoleon een manege aangelegd.

Naast deze functionele transformaties op gebouwniveau brengt de universiteit ook een andere belangrijke, kleinschalige, stedelijke transformatie met zich mee. Achter het Academiegebouw werd een klein stuk grond vrijgemaakt en ingericht als tuin, bestemd voor de professoren en studenten geneeskunde. Hoewel het besluit tot het aanleggen van deze Hortus Medicus al dateert uit 1587, kon pas na het aantrekken van Carolus Clusius (Charles de l'Ecluse) in 1592 met de inrichting worden begonnen. In 594 werd deze voltooid. De Clusiustuin bepaalde het beeld van de Hortus in Leiden gedurende de rest van de Gouden Eeuw.

Bloei en verval

Zoals er in de 16e eeuw aan de stagnatie abrupt een eind kwam, eindigde ook de bloei tijdens de Gouden Eeuw relatief snel. Na een grote malaria-epidemie in 1670 en

het uitbreken van oorlog met Frankrijk en Engeland in het Rampjaar 1672, volgde een periode van diep verval. De economie klapte in elkaar en de bevolking nam drastisch af, waardoor er binnen de stad veel leegstand ontstond. Evenals in de veertiende eeuw zou ook de laatste van drie stedelijke uitbreidingen in de zeventiende eeuw (1611, 1644 en 1658) lange tijd maar ten dele bebouwd worden. •

(Bewoners)initiatief

FIETSVISSEN EN WATERTUINEN IN ONZE GRACHTEN

door Marjolijn Pouw

Aaf Verkade, Adviseur Stadsgrachten, zet in 2017 haar inventarisatie voort van de flora en fauna in onze buurtgrachten en de schoonmaak. Op 10 maart nam ze met Onder Water in Leiden en een groep vrijwilligers het Rapenburg bij de Nonnensteeg onder handen. Ze visten een grote hoeveelheid fietsen, meubilair, kerstbomen en andere achteloos in het water gegooide rommel op. Behalve de gewone waterbeestjes vonden ze ook nog twee rivierdonderpadden, een beschermde diersoort die alleen maar in schoon water wordt aangetroffen. Onze grachten zijn er de afgelopen tijd dus een stuk schoner op geworden. Gastheer was Café Barrera, waar de vrijwilligers in de zon op het terras konden uitblazen.

Fietsvissen met kinderen op 8 juli

Op 8 juli, de eerste zaterdag van de zomervakantie, gaat Aaf met Jeugdboekhandel en Verteltheater Silvester (Rapenburg) in de Groenhazengracht en Doelengracht aan de slag. De actie is gericht op kinderen, ze zijn met hun ouders of verzorgers van harte welkom. Amateur bioloog Leon Olsthoorn bekijkt in de schepnetten aangetroffen beestjes en geeft uitleg. Een fotowedstrijd, zoals vorig jaar, zit er niet in maar de mooiste foto's plaatsen we op de website en in de volgende *Hart van de Stadkrant*. **Graag insturen naar info@pieterswijk.nl** .

Aaf wil samen met de wijkvereniging de komende jaren ook andere grachten in onze wijk aanpakken. Dat gebeurt met steun van vele met ons water verbonden instanties zoals het Hoogheemraadschap, de afdeling Leiden van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Veldbiologie, sportvissers, de diensten Handhaving en Inzameling van de gemeente en natuurlijk onze wijkbewoners.

Een deel van de oogst van 10 maart, foto Sarah Hart

Het zou mooi zijn als een Leidse socioloog zich in het resultaat van de opgeviste spullen zou willen verdiepen. Verschillen die van buurt tot buurt? Wij denken van wel. Er is al internationale belangstelling van biologen en sociologen, waarom is er nog geen Leidse, op de moderne tijd ingestelde stadssocioloog op afgekomen?

Singelbinkie met bootsmannen Johan en Marco

Maar Aaf kan niet zonder Johan en Marco, de bootsmannen van de gemeente. Op aanwijzing van de snorkelende Aaf vissen zij met hun visvlet Singelbinkie bankstellen en ijskasten op, want die krijg je als eenling niet zo maar boven water. Daar heb je een kleine hijskraan voor nodig, die vanaf het water werken kan. Johan en Marco beschikken erover. Al het andere hulpmateriaal, zoals dregankers, magneten, grijpers, schepnetten, stevige werkhandschoenen of vuilniszakken komt van de afdeling Stedelijk Beheer. De schoonmaak begint met een instructie, daarna kan iedereen met de grofvuil hulpmiddelen aan de gang. Er is limonade voor de kinderen, naar de WC gaan in de buurt kan ook. Wel oude kleren aantrekken, want fietsvissen, daar word je vies van.

Johan en Marco in actie op Singelbinkie, foto Hans Jonker

Watertuinen
Verder is Aaf met de gemeentelijke Toetsings- en Adviescommissie Openbare Ruimte (TACOR) in gesprek om te bezien of ze samen met de Hortus watertuinen mag aanleggen in enkele grachten. Stichting de Leidse Rederij, Rederij Rembrandt, de Waterpolitie en onze wijkvereniging heeft ze al mee. De tuinen liggen in speciale houten bakken die goed verankerd worden. Ze zijn anderhalf bij twee meter. Op advies van de Hortus worden ze beplant met verschillende soorten inheemse moerasplanten, die met hun wortels het water zuiveren van onder meer medicijnresten en andere schadelijke chemicaliën. Boven water filteren de planten de lucht.
Aaf zoekt nog vrijwilligers, die de aangelegde watertuinen af en toe schoonmaken. Dat is niet veel werk; je haalt een grijper op bij Aaf, stapt in je bootje, plukt de rommel van de eilanden en klaar is Kees. Het binnenwater van Leiden wordt zo steeds schoner. Veel binnenwater is tegenwoordig al bijna het hele jaar door helder. Dat was vroeger wel anders.

Meerkoeten en katten
Er komen ook eilandjes van 1 m² waarop meerkoeten kunnen nestelen, of waterschildpadden zonnen. Katten kunnen zich erop in veiligheid brengen als ze in het water vallen. Dat gebeurt geregeld, want katten schrikken gauw en verliezen vaak hun evenwicht als ze op de rand van een kademuur lopen. De kaden zijn te steil om tegenop te klimmen en ze verdrinken, tenzij ze iets vinden om zich aan vast te klampen. Een eiland biedt uitkomst. Instructie hoe je zo'n drenkeling kan redden komt op het deksel van zoutkisten bij bruggen in de buurt van een watertuin. Daar vind je ook uitleg over de tuin zelf.

***Een interview met Aaf Verkade is te lezen in de* Hart van de Stadkrant *146 (april 2016. Het resultaat van de fotowedstrijd in de* Hart van de Stadkrant *147 (september 2016), beiden te downloaden van: www.pieterswijk.nl . Daar vindt u ook het programma voor 8 juli.* •**

Projectontwikkeling

door Frank Mulder

Rehabilitatie blok Breestraat-Mosterdsteeg-Botermarkt
Zoals bekend wordt naar het ontwerp van architectenbureau Mulder Van Tussenbroek een groot gedeelte van dit blok gerestaureerd. Aan de Breestraat komt Albert Heijn. De voormalige stomerij, een gemeentelijk monument, krijgt een nieuwe onderpui, die het beeld oproept van de oorspronkelijke pui. De oude winkelpui van Zürloh krijgt de aanzet terug van het vroegere diepe portiek. In Breestraat 136, ook een gemeentelijk monument, werd de wandbetegeling van het voormalige portiek teruggevonden. Op basis daarvan, en de originele tekeningen is de originele, prachtige houten winkelpui gereconstrueerd. Het magazijn van Albert Heijn komt in het Asarti pand. Om geen lelijke magazijndeuren te krijgen aan de Breestraat is hier een volledig nieuwe pui ontworpen, die eruitziet als een winkel met etalage.

De Breestraat in 1961 met links Zührloh, collectie ELO

Mosterdsteeg
Aan de kant van de Mosterdsteeg komt een nieuwe gevel met een typisch Leidse monumentale, natuurstenen entreepoort. Daarnaast komt ook de ingang naar de te bouwen fietsenkelder, waar plaats is voor zo'n 450 fietsen. Bovenop de nieuwe Albert Heijn komt één hoog een nieuwe ruimte in het bouwblok, in de vorm van een klassiek Leids hof. Deze ruimte is vanuit de Mosterdsteeg via een entreepoort met de lift of trap te bereiken. De 25 geplande huurwoningen worden vanuit de hof ontsloten, zowel de bestaande gerestaureerde panden boven de winkels als de nieuwe hofjes-woningen. Een winkel aan de Botermarkt met bovenwoningen maakt deel uit van het project. Er is voor dit pand een nieuwe winkelpui ontworpen in Art Nouveau stijl.

Vier jaar voorbereidend werk
Er is bijna vier jaar aan dit gecompliceerde plan gewerkt. Het was buitengewoon ingewikkeld om aan de eisen te kunnen voldoen, die er door de gemeente en andere

instanties aan werden gesteld. Er is uitgebreid overleg geweest met de gemeente en instanties als de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE), of Welstands- en Monumentencommissie Leiden (WML) over onderwerpen als bodemverontreiniging, archeologie, flora en fauna (beschermde vleermuizen), brandweer (brandwerendheid, compartimentering, of vluchtwegen en dergelijke), de reconstructies van de winkelpuien in de gemeentelijke monumenten en de totale esthetica van het plan.
Volgens de geldende bouwvergunningsprocedure zal het plan ter visie worden gelegd, zodat men er kennis van kan nemen. De verwachting is dat de bouw- en restauratiewerkzaamheden na de bouwvakvakantie. •

MAATWERK
Zoekt u een betrouwbare aannemer?
MaatWerk = kennis & vakmanschap
vrijblijvende offerte? | Bel Menno de Jong 06-29 50 25 70
Rapenburg 32 | 071-5891157 | www.maatwerk-leiden.nl

Ingezonden

BOA EN NIEUWE WIJKAGENT

Buitengewoon opsporingsambtenaar centrum Martin Oppelaar, foto Gemeente Leiden

Wijk BOA centrum | Ik zal me eerst even voorstellen, ik ben Martin Oppelaar sinds 2010 werkzaam bij de Gemeente Leiden als buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). Ik ben geboren en getogen in het Leidse Noorderkwartier.
Sinds 1 november 2016 is de afdeling handhaving van de politie in Leiden een proef van 1 jaar gestart met vier BOA's. De BOA 's zijn ingedeeld volgens de gebieden, gelijk aan het werkgebied van de teams van de politie. Te weten: Leiden zuid, John van Amsterdam; Leiden noord, Angelina de Roode; Leiden west, Gert Jan Fictorie; Leiden centrum, Martin Oppelaar.

BOA's zijn belast met handhaving volgens de Leidse handhavingsvisie. We zien toe op naleving van zowel gemeentelijke als landelijke regelgeving, gericht op het waarborgen van de leefbaarheid in de openbare ruimte. De inzet van het Team Handhaving is gericht op het bewerkstellen van normconform gedrag op het vlak van onder meer: afval, parkeren, overlast personen, uitstallingen, evenementen, honden overlast, overlast op het water.

Het is de bedoeling dat door de aanstelling van BOA's de samenwerking tussen Handhaving en Politie versterkt en geïntensiveerd wordt. Dit omdat de problemen waar beide disciplines mee te maken krijgen een aantal raakvlakken en gemeenschappelijke terreinen hebben. De BOA's zullen in de wijken een verbindende schakel met de Leidse burgerij vormen.

Mensen kennen de wijkagent wel, maar de BOA is doorgaans nog onbekend. De wijk-BOA moet door zijn, of haar werk een bekend en vertrouwd gezicht worden in de wijk. De BOA kent de problemen en hotspots. Samen gaan we voor een mooie, schone en leefbare stad zorgen.

Wilt u problemen op het vlak van afval, parkeren, overlast personen, uitstallingen, evenementen, honden overlast, overlast op het water doorgeven? Bel dan: 14071 of mail m.oppelaar@leiden.nl .
Politie Team Leiden-Midden District F Eenheid Den Haag | Een nieuwe wijkagent
Als u het nog niet wist, onze wijkagent Willem van Vliet is tot Operationeel-Expert Buurtregie Team Leiden-Midden, District F Eenheid Den Haag, bevorderd (twitter: @wijkagLeidenMid. We zullen hem missen, maar gunnen hem zijn nieuwe functie van harte. Willem bedankt voor je inzet al die jaren in onze wijk. Willem is opgevolgd door **Dennis Perdok, bereikbaar via 0900-8844**. •

Dennis Perdok, foto Politie District F Eenheid Den Haag

EET- DRINK- EN KUNSTLOKAAL
ANY TIME IS COFFEE TIME
VOORAF EN TOE.NL
071 5126633 / www.voorafentoe.nl

(Oud)bewoners vertellen

TOON VAN DER POEL *door Charlotte Boschma*

Spanning en sensatie
Spanning en sensatie, daar heeft Toon van der Poel zijn werk van gemaakt. De persfotograaf zegt: "Ongelukken, overvallen, de vondst van een lijk, zware wateroverlast… daar ga ik op af! Niet zo'n kerkje dat er iedere dag hetzelfde uitziet. En feestelijkheden laat ik ook zitten. Lijken doen me niet zoveel, ik kijk alleen maar fototechnisch. Of ik het goed in beeld kan brengen!"

Toon van der Poel met zijn auto, foto Charlotte Boschma

Toon is geboren en getogen in Leiden. Hij was de jongste van het gezin, met vier meisjes boven zich. Tot zijn twaalfde woonde het gezin op de Apothekersdijk, later op het Rapenburg. Toon vertelt: "Het was een heerlijke jeugd. Ik was altijd buiten met vriendjes, kattenkwaad uithalen. Zo hebben we een keer het hek bij de balletschool van Marjolein Briër dichtgebonden met een slot. Niemand kon er meer uit. We zeiden: 'voor een knaak halen we een zaag!' maar we maakten het ongezien open met het sleuteltje. Hadden we toch weer een knaak om een patatje te halen! We waren wel boefjes. In de winter gooide ik wel ijshompen door een open raam naar binnen. We hadden altijd veel vuurwerk, van die knallers, in april was het nog niet op. We voetbalden achter de Latijnse school. Mijn grote vriend was Marco, die woonde op de Langebrug. Ik ken hem nog, hij woont ook nog in Leiden. Soms hebben we het nog over ons kattenkwaad en dan liggen we weer in een deuk. Het lijkt wel alsof we de laatste generatie zijn die nog op straat gespeeld heeft. Onze ouders vonden het prima, die wilden ons ook niet bezighouden. Als je maar op tijd thuis was."

School, opleiding en werk
Toon zat op de Mariaschool in de Haarlemmerstraat en op de St. Jansschool op Rapenburg 48. Daarna de LTS op de Vijf Meilaan en de KTS in Voorhout, daar koos hij voor de bakkersopleiding. Hij zegt: "Als kind keek ik in de koude winter wel eens naar binnen bij bakker Streng, naar die oven en die warme bakkerij. Dat trok me. En, ik hou van lekker zoete dingen. Daarom ben ik banketbakker geworden. Ik ben begonnen met een leerlingenplaats in Rijnsburg, dat was vier dagen werken en één dag school. Later werkte ik bij bakkerij Kluit in de Breestraat en vervolgens heb ik meer dan dertig jaar bij een bakker in Rijnsburg gewerkt. Een nadeel van het bakkersleven is dat je erg vroeg op moet. Half vijf 's ochtends moet je beginnen. Maar ik kon er tegen. Ik heb altijd met veel plezier gewerkt, en vooral de gezelligheid van leuke collega's heb ik altijd fijn gevonden. Als mijn baas van toen er niet mee op was gehouden, had ik er vast nog wel gewerkt. Maar hij hield op en ik stond op straat op mijn drieënvijftigste."

Fotograferen
Toon was zo'n jongetje dat juichend achter de brandweer en politie aanrende. Met zijn neus er bovenop als er een brandje was of een botsing. Op de Apothekersdijk woonde het gezin naast de persfotograaf Jan Holvast.: "De zoon van Holvast was een vriendje van me. We mochten vaak mee in de auto als hij ergens heen moest. En als wij iets zagen, bijvoorbeeld een auto in de plomp, dan waarschuwden wij hem. En zo is het begonnen. Ik kocht een scanner en volgde de hulpdiensten. Pas toen ik zag hoe een vriend van mij, Wim Maas, foto's maakte van een auto te water en hele fotoboeken vol had met ongelukken en zware klappers besefte ik: dat wil ik ook! Ik leende de camera van mijn zus Joke en voortaan fotografeerde ik de dingen waar ik op af ging. Dat fototoestel had nog van die flitsblokken en de foto's waren erg lelijk. Dus ik kocht een Practica, en gaandeweg leerde ik het. Wim Maas hielp, ik deed wat cursussen en de foto's werden mooier en ik kocht betere camera's en lenzen, zo ging het. Omdat ik Jan Holvast kende had ik natuurlijk al connecties. Hij ontwikkelde mijn foto's en als er een in de krant kwam kreeg ik een paar stuivers. Hij had wel meer jongens in dienst, die in de regio foto's moesten maken bij sportwedstrijden. Ik deed geen sport, alleen maar ongelukken. Zo is het jaren gegaan, ik ging op alle ongelukken af. Soms was er om twee uur 's nachts een brand en dan ging ik erheen en daarna naar de bakkerij. Mijn baas hield me nooit tegen. Maar eenmaal op de bakkerij was ik fotograaf af. Ik was dus 40 uur bakker en verder fotograaf."

Fulltime fotograaf
Toon werkte al voor een vast bedrag per maand voor de website van Dichtbij en voor de internetpagina van het Leidsch Dagblad. Toen zijn baan bij de bakkerij ophield, maakte hij een inschatting van het aantal ongelukken en rampen in en rond Leiden en dacht dat hij daar wel van kon leven. Toon: "Het is goed gegaan, ik verdien nu meer dan in de bakkerij. En het blijft leuk. Ik hou gewoon van de spanning en sensatie. Je stapt in bed en je weet nooit wat je deze week nou weer gaat beleven. Altijd weer dingen die ik nog nooit heb meegemaakt. Dat brugdrama in Alphen en de man die ging abseilen in de Meelfabriek. De man die in Voorschoten het spoor opreed. Het is eigenlijk onmogelijk, dwars door de bosschages en het

geluidsscherm…en toch gebeurt het. Het liefste heb ik een goeie brand, maar die heb je niet zo veel. En de laatste mooie branden in Leiden waren in het weekend, en dan zit ik bij mijn meisje in Koudekerk. Voor een echte brand ga ik ook nog wel buiten de regio kijken, je bent liefhebber of niet."

Leuk

Toon is tevreden: "Ik heb het enorm naar mijn zin met dit werk. Het heeft wel nadelen, want ongelukken komen altijd onverwacht en soms als je net op bezoek bent bij iemand. Dan is er een dooie gevonden en moet je weg. Dat je 's nachts uit bed moet heb ik geen moeite mee – daar ben ik door het werk op de bakkerij wel aan gewend. En daar komt bij dat ik liever om drie uur 's nachts dan om drie uur 's middags door de stad rijd. Als er geen ongelukken zijn heb ik niet zo veel te doen. Maar als ik tijd over heb werk ik aan mijn archief. Ik heb van ongelukken en branden vaak één of twee foto's, als het wat ernstiger is soms wel zes, of twaalf. Die heb ik ingeplakt in albums met het persbericht en de datum erbij. De negatieven zijn al in het gemeentearchief en de albums zullen daar te zijner tijd ook heen gaan. Ik maak ook albums voor bijvoorbeeld politiecorpsen of de brandweer. Verder heb ik geen hobby's. Ik heb niets meer met bakken, zelfs oliebollen bak ik niet meer. En ik maak ook geen leuke fotootjes, stadsgezichten of portretjes. Met drie oktober ga ik ook niet het feest fotograferen. Alleen de Maine Coon kat van mijn meisje dat is zo'n leuk beest, dat fotografeer ik graag." Op dat moment gaat zijn pieper, hij springt op en is weg, naar de volgende klus. •

De Main Coon kat van Toon zijn meisje, foto Toon van der Poel

Fick Makelaardij
onroerend goed adviezen
NVM
Doezastraat 21, 2311 GZ Leiden
Tel.: 071-512 00 06
info@fick.nl | www.fick.nl

In memoriam

door Carla van der Poel

BEELDHOUWER GERARD BROUWER OVERLEDEN

Ooit geweten wie de maker is van de drie bronzen marktkooplui langs de Nieuwe Rijn? Ik niet. Onlangs overleed de Katwijkse beeldhouwer Gerard Brouwer (Leiden 1951 – Katwijk 2017). In 1984 maakte hij in opdracht van de Gemeente Leiden drie marktkooplui van elk 120 cm die de bloemenverkoper, de lakenverkoper en de visverkoper voorstellen. Ze bevinden zich respectievelijk dichtbij de Aalmarkt op de Hoogstraat, aan de Botermarkt ter hoogte van de Koornbeursbrug, en aan het einde van de Botermarkt bij het Gangetje.

Brouwer maakte veel van dit soort beelden, vaak van vergelijkbare grootte. In Zoeterwoude kennen we van zijn hand de hooiwagen op het Dorpsplein, daterend uit 1986 en in Katwijk beeldde hij diverse beroepen uit in brons. Voor het plein van Dekker Hout in Warmond staat een afwijkend beeld, een bijna drie meter hoge bronzen olifant uit 1987. •

Lakenverkoper bij de Koornbeursbrug aan de Botermarkt, foto Sarah Hart

LEZINGEN EXPO THEATER MUZIEK LEZINGEN EXPO THEATER

Sijthoff CULTUUR

APRIL T/M JUNI 2017
DE KRACHT VAN BEELDEN
WWW.SIJTHOFF-LEIDEN.NL

Het tweede kwartaal van 2017 staat in het teken van beelden. Rondom het muziekstuk *'De schilderijententoonstelling'* (Mussorgsky) zijn o.m. de volgende activiteiten geprogrammeerd:

30-04 KLASSIEK CONCERT Het Berio Project
06-05 T/M 27-05 EXPOSITIE Moving Lines
12-05 JAZZCONCERT Karel Boehlee & Jasper Somsen
02-06 FILM - INTERVIEW Junkyard
16-06 LEZING Mussorgsky, leven en werk

UZIEK LEZINGEN EXPO THEATER MUZIEK LEZINGEN EXPO THE

Signalement

JEROEN WINDMEIJER *door Carla van der Poel*

Het doolhof van Paulus onder Leiden

Het viel de Italiaans-Vlaamse koopman en geschiedschrijver Ludovico Guicciardini al op: Leiden telde in het midden van de zestiende eeuw binnen de singels 31 eilanden, verbonden door 145 bruggen. Mettertijd zijn er vele gedempt of overkluisd. In onze wijk herinneren namen als de Weddesteeg, de Langebrug en de Pieterskerkgracht nog aan het water dat er destijds stroomde. Ooit was er zelfs sprake van dat het prachtige Rapenburg gedempt zou worden, maar gelukkig is dat bij een voornemen gebleven.

Die onderaardse grachten en watertjes spreken tot de verbeelding. Herhaaldelijk treft men bij verbouwingen en opgravingen kelders of toegangen van dit onderaardse stelsel. De plaatsing van de ondergrondse vuilcontainers trok veel belangstellenden en er werd regelmatig gespeculeerd over wat zich allemaal onder de stad zou kunnen hebben afgespeeld. Kortom, voer voor archeologen. Het is dit gegeven – de vermeende stad onder Leiden - dat Jeroen Windmeijer inspireerde tot de setting van zijn nieuwe Leidse thriller Het Pauluslabyrint.

Pieterswijk decor voor film

Zijn debuut De Bekentenissen van Petrus werd in 2015 met enthousiasme ontvangen en goed verkocht. '(…) subtieler dan de Da Vinci Code (…)', kopte Vrij Nederland en de Leidse onderwaterarcheoloog Fik Meijer noemde het een '(….) intelligente pageturner.' (Zie ook Hart van de Stadkrant 147, september 2016, te downloaden van de website www.pieterswijk.nl .) Nu er plannen zijn om dit boek te gaan verfilmen – waarbij de Pieterswijk het decor gaat vormen voor de film - zijn we natuurlijk extra benieuwd naar de wordingsgeschiedenis van de opvolger.

Rapenburg 12 hoek Langebrug eind 19e eeuw met in de walkant de overkluizing, foto ELO

Petrus en Paulus

Zeg je Petrus, dan zeg je in een adem ook Paulus. Toen Jeroen bezig was met zijn eerste boek over de mogelijke aanwezigheid van Petrus in Leiden had hij veel materiaal over Paulus dat hij niet direct kon gebruiken. Hij 'parkeerde' deze circa 150 pagina's aantekeningen en verdiepte zich voor zijn volgende boek verder in het raadselachtige leven van Paulus. Zijn biografie vertoont vele open plekken en dat verknoopte Windmeijer zowel met een verhaal over Paulus' aanwezigheid in Leiden als met het onderaardse tunnelstelsel.

Jeroen Windmeijer met Het Pauluslabyrint. *Foto Lilit Davtyan*

(Voor wie in dit onderwerp geïnteresseerd is: zie *J. Wieles Water in de wijk. Verleden, heden en toekomst van water in de Leidse Pieters- & Academiewijk en Levendaal-West* (Leiden 1988). Dit boek is alleen nog antiquarisch verkrijgbaar.)

De Pieterswijk inspireert

Windmeijer is 'ontdekt' door de Leidse uitgeverij Primaverapers. Door het succes van De Bekentenissen werd hij echter benaderd door de Amerikaanse uitgeverij Harper Collins, die tegenwoordig ook een Nederlands fonds heeft. Het aanbod om daar zijn tweede boek te laten verschijnen, kon Windmeijer niet weigeren. Hij voelt zich enigszins schuldig ten opzichte van Primavera, maar dit betekent voor Windmeijer een kans om internationaal door te breken! Zijn nieuwe boek past goed bij het fonds. Sterker nog: in de

voorjaarscatalogus van de uitgeverij prijkt het Labyrint op het omslag. Inmiddels is het derde boek onderweg. Onder meer de vrijmetselaarsloge aan de Steenschuur zal hierin een rol spelen. Onze wijk blijft inspiratie bieden! •

Dieren in de wijk

DE ZANGLIJSTER *door Jacques van Alphen*

De zanglijster, foto Rijn Bécude

"Na een vergadering, stapte ik in de schemer uit de metro bij station Luxembourg, hartje Parijs. Het was 2 februari, en boven het gedruis van het verkeer klonk helder een zingende zanglijster, de eerste van het seizoen. Ik stopte en keek naar de top van de boom van waaruit de vogel liet weten dat de lente er aankwam. Een vrouw vroeg me waar ik naar keek en bleef staan, en zo verzamelde zich een groepje van mensen die ontroerd luisterden, dankbaar voor de serenade. Het zou een enorme verarming van onze woonomgeving zijn, als er geen zanglijsters en merels meer zouden zingen." Schrijft Rachel Carson in Silent Spring, het boek waarmee ze in 1962 al wees op het risico dat de zangvogels uit onze omgeving verdwijnen. Toch dreigt die 'Stille Lente' in Leiden als we niet snel maatregelen treffen.

Basale behoeften

Wat zanglijsters nodig hebben is veel vochtige grond, met kort gras begroeid. Daar vinden ze hun belangrijkste voedselbron: regenwormen. Door de verstening van stadstuinen verdwijnt veel regenwater direct in het riool in plaats van in de grond en daardoor is de stad veel droger geworden dan vroeger. Het onbedekte, al dan niet met gras begroeide oppervlak is sterk afgenomen. Maar goed, zanglijsters eten niet alleen regenwormen. Als de grond droog is en de regenwormen zich hebben teruggetrokken op een diepte die ze voor de zanglijster onbereikbaar maakt, dan schakelen ze over op huisjesslakken. Die zijn moeilijker te vinden, en voor ze gegeten kunnen worden vereisen ze veel werk. De zanglijster moet eerst het huisje van de slak op een steen stuk slaan en verwijderen. Dat kost veel tijd, en tijd is schaars als je een nest vol hongerige jongen hebt. Slakken houden trouwens ook niet zo van droogte en versteende tuinen. Daarom zijn er in de stad tegenwoordig ook veel minder slakken. Nu protesteert u natuurlijk: er zijn juist heel veel slakken in uw tuin en die eten al uw jonge planten op. Daarom strooit u altijd slakkenkorrels, zodat die nare beesten doodgaan. Bedenk wel dat die slakkenkorrels ook niet erg gezond zijn voor de zanglijsters en dat slakken (net als regenwormen) een belangrijke rol vervullen bij de vertering van blad en afgestorven plantendelen. Zo dragen ze bij aan de kringloop van voedsel in uw tuin.

Stand- en Trekvogel

Zanglijsters zijn maar voor een deel trekvogel. Veel zanglijsters blijven hier in de winter, en dan is het vinden van regenwormen en slakken nog moeilijker. De zanglijsters eten dan voor een groot deel bessen, zoals die van de hulst, vlier, Gelderse roos, meidoorn, liguster, of kardinaalsmuts. Maar wie heeft er tegenwoordig nog struiken in zijn tuin? Daar is immers geen plaats meer voor in de zithoek van steigerhout of op het terras. En de ligusterhaag heeft ook al lang plaats gemaakt voor een houten schutting. Jammer voor de lijster, maar ja.

Strijd om het bestaan

Het houdt niet op bij eten. Zanglijsters hebben ook een veilige plaats nodig om hun nest te bouwen. Ze doen dat in dichte struiken en bomen, bijvoorbeeld hulst. Jammer dat die struiken zo schaars zijn geworden. Maar stel nou dat ze toch zo'n struik hebben gevonden en er met veel moeite in slagen om een paar jongen groot te brengen--zanglijsters leggen vier of vijf prachtig lichtblauwe eieren met kleine zwarte stipjes—dan zal het niet meevallen om vijf jongen in de stad van voldoende voedsel te voorzien. Misschien dat er twee zouden kunnen overleven. Kleine kans, want door al het voedsel dat de stad te bieden heeft aan schooiervogels zoals gaaien en eksters zijn er daar nu wel heel veel van, en die schooiers lusten graag een jong vogeltje. Zelfs als de jonge lijsters overleven tot ze uitvliegen, dan moeten ze de eerste dagen, als ze nog niet zo goed kunnen vliegen, nog ontsnappen aan het leger van in de tuinen patrouillerende katten.

Daarom is de zanglijster aan het verdwijnen uit de stad, en met de zanglijster nog allerlei andere zangvogels, zoals de zwartkop, tjiftjaf, of heggemus. En als dat zo

door gaat, dan worden we binnenkort bij zonsopgang niet meer gewekt door een vogelkoor--dat terwijl er door de intensieve landbouw ook buiten de stad nu al 70 % minder zanglijsters zijn dan dertig jaar geleden.

Zanglijster met wurmen in grasveld, foto Internet artikel Henk van Rijswijk & Karel Hermans

Het is nog niet te laat

Het is moeilijker om de intensieve landbouw te veranderen dan uw voor- of achtertuin. Laten we onze tuinen dus weer groen maken, met een grasveldje waarop je ook heel goed kunt barbecueën, en struiken van bij voorkeur Europese oorsprong, die schuilplaatsen en voedsel kunnen bieden aan de zangvogels. Laat de bestuurders van Leiden beseffen dat het voor zangvogels heel moeilijk is om in de stad te leven, vooral door gebrek aan voedsel. En dat de aanplant van exoten, waarop maar heel weinig insecten leven, het niet makkelijker maakt voor die vogels. Dus, weg met de ginkgo's, de valse christusdoorns de Chinese vleugelnoten. Leve de haagbeuk, es, zomereik, els en schietwilg! Als er in hartje Parijs nog zanglijsters kunnen zingen, dan moet dat in het hart van Leiden toch ook kunnen lukken? •

(Oud)bewoners vertellen

DOENJA VAN TELLINGEN *door Marjolijn Pouw*

Doenja van Tellingen is een geboren Leidse. Ze woont met haar man Rob sinds 1984 op de Jan van Houtkade. Ze kijken uit over het Plantsoen en de Jan van Houtbrug, die nu wordt hersteld. Als kind woonde ze met haar ouders boven hun dierenwinkel op de Nieuwe Rijn. In sierlijke letters staat "VIVARIUM-STOL" op de etalageruit geschilderd: 'Kleine planten en dierentuin' Stol, de achternaam van haar vader. Haar broer Eduard en zij hebben de winkel nog steeds. Je kan er allerlei luxe artikelen, of speelgoed voor je huisdieren kopen, maar ook vissen en vogelvoer. "De huizen lopen hier door", zegt Doenja en laat me de smalle binnenplaats zien waar het raam van de alkoof achter de winkel op uitkomt. "Toen Rob en ik het huis op de Jan van Houtkade gingen bekijken, dachten we dat het tot aan de Hoefstraat door zou lopen, zoals bijna alle huizen hier op de Nieuwe Rijn doen. Dat was niet zo. Erachter zit een ander huis. Het is van het onze gescheiden door een kleine binnenplaats en heeft zijn ingang aan de Hoefstraat. Ons stoorde het niet, we aasden al jaren op dat huis, en hebben het toen het vrij kwam zonder aarzelen gekocht. Spijt hebben we er nooit van gehad, we zijn er nog steeds verliefd op, en ook op de buurt en het uitzicht. De mensen zijn hier behulpzaam en plezierig in de omgang. Als er wat is dan kan je het bespreken, je krijgt hier geen scheldwoorden naar je hoofd."

Achtergrond

"Mijn vader heeft altijd een dierenwinkel gehad. Eerst op de hoek van de Zonneveldstraat en Nieuwsteeg, waar nou Kinderwinkel Lila zit. Daarna op de Nieuwe Rijn. De dierenliefde zat er bij mij vroeg in. Op mijn 11e schepte ik de vissen al uit het aquarium om mijn vader te helpen. Dat ging eigenlijk vanzelf. Ik wilde dierenartsassistente worden, maar dat kwam er niet van. Mijn vader overleed toen hij 63 was. Eduard was toen begin 20 en ik was 18. Mijn moeder was helemaal van slag—ze is de dood van mijn vader nooit meer te boven gekomen. Eduard en ik moesten de winkel draaiende houden, want er moest brood op de plank. We stonden er eigenlijk alleen voor. Met hulp van Rob, die heel handig is en net als wij van het slag 'niet lullen maar poetsen', hebben we de winkel verbouwd. Hij loopt nog steeds goed, maar de laatste jaren is het door Internet toch een stuk moeilijker geworden. Mensen komen hier de grote dingen bekijken, zoals een nieuw model aquarium, krabpaal of hondenmand. Die bestellen ze dan onder de prijs op Internet en wij hebben het nakijken. Volgens Centrum management Leiden is het aantal winkels hier de laatste jaren al met 30 % gekrompen. Dat is nog lang niet voorbij. Gelukkig

redden we het nog wel tot ons 67e, we hebben een trouwe klantenkring opgebouwd."

Sophie, foto Rob van Tellingen

De dierenwinkel

"Een dierenwinkel is leuk. Mijn broer doet de vissen en de honden, en ik de knaagdieren en katten. Wat je de laatste tijd veel ziet is dat mensen de dierenarts niet meer kunnen betalen. Ze komen dan hier en wij proberen het voor ze op te lossen. Dat kan natuurlijk niet altijd en dat vinden we heel erg. Hun dier is vaak het enige dat deze mensen nog hebben. Kinderen komen hier ook veel. Ze hebben een hamster, of ander beestje aan wie ze alles vertellen, wat ze niet aan hun ouders of familie kwijt kunnen. Een dier is een onmisbare vertrouweling, dat moet je niet onderschatten.

Dieren zijn heel gevoelig. Jarenlang hadden we Sibyl in de winkel, een mooie zwart-witte lapjeskat. Ze lag altijd op de toonbank. Als een klant niet lekker in zijn vel zat dan ging ze tegen hem aan liggen. Haar foto hangt er nog steeds, en er zijn nog altijd mensen die een paar keer per jaar naar Sibyl komen kijken. Mijn eigen kat Jimmy is ook al weer veertien jaar oud. Hij is de opvolger van Sophie. Jimmy is de weg kwijt, maar als ik een keer te laat thuis kom dan is hij woedend. Dan moet ik naast hem gaan liggen om hem te aaien, anders komt het niet meer goed. Mensen denken dat dieren geen hersens hebben, maar ze zitten er naast. Dieren weten precies wat goed voor ze is, en voor jou. Kijk maar naar Leila, de kat die altijd bij Jolande van de bloemenkiosk tegenover ons op de Jan van Houtkade binnenloopt.

Mensen met katten zitten sneller in de problemen dan mensen met honden. Honden zijn duur, vooral rashonden. Hondenbezitters hebben kennelijk meer geld. Eduard heeft twee teckels, Puck en Co. Puck is een teefje, Co een reu. Hij is heel fel, wat wel eens lastig is als mensen met hun honden de winkel in komen.

Jimmy, foto Rob van Tellingen

Eduard is een echte hondenvriend, net als mijn moeder. Ik hou meer van katten. Je hebt mensen die diep van hun dier houden, maar dat geldt lang niet voor allemaal. Laatst was er hier zo'n kakmevrouw in bontjas met een zieke kanarie. Ze vroeg wat ze met het beestje moest doen. Ga naar de dierenarts, zeiden wij. Ik koop wel een nieuwe, zegt ze. Daar kan ik behoorlijk kwaad om worden. Beesten zijn geen speelgoed, of spullen, maar levende wezens. Net als wij."

Jan van Houtbrug

"Weet je dat de aanleg van de ovale rotonde op de Jan van Houtbrug twee jaar is uitgesteld? Hij komt er pas als de parkeergarage op de Garenmarkt af is. Maar die bouw zal, net als op de Lammermarkt, wel uitlopen. Oversteken is levensgevaarlijk geworden. Er zouden haaientanden komen voor de fietsers en voetgangers, maar die zijn er niet. De auto's scheuren de bocht om naar de Geregracht, of de Lammenschans of Jan van Houtkade op. Je moet als voetganger ook op fietsers letten, maar als je tegelijk op de auto's moet letten dan zie je die niet aankomen. Ouderen uit de Lorentzhof, of kinderen kunnen de Geregracht haast niet meer over. Het is een wonder dat er nog geen dodelijke slachtoffers zijn gevallen. Het verkeer op de Jan van Houtkade rijdt ook nog eens veel te hard. Daar moet echt wat aan gedaan worden, maar de gemeente laat het afweten. En dan het vrachtverkeer. Het lijkt wel of dat met de dag zwaarder wordt. De stoepranden op de Geregracht zijn nou al helemaal kapot gereden. Zou de reparatie net zo'n verhaal zonder eind worden als die keien bij de Hogewoerd en het Gangetje?" •

Projectontwikkeling

MAAK EEN MOOI PLEIN VAN DE GARENMARKT

door Huub Frencken

Zoals bekend begint binnenkort de bouw van een ondergrondse parkeergarage op de Garenmarkt. De plannen voor de herinrichting na de bouw liggen er nog niet, maar wel is duidelijk dat de gemeente ook na de bouw bovengronds parkeren op het plein wil toelaten, maar er tegelijk een aantrekkelijk plein van wil maken. In de Hart van de Stadkrant *148 (december2016, te downloaden van www.pieterswijk.nl) behandelde Huub Frencken, trekker van de inmiddels door bewoners gevormde werkgroep en stedenbouwkundige, de geschiedenis van het Garenmarktplein, de gemeentelijke uitgangspunten en de gedachten van de bewoners. Hieronder gaat hij in op de door de werkgroep georganiseerde bijeenkomst waar bewoners hun ideeën konden lanceren.*

De Werkgroep Garenmarkt bestaat uit: Huub Frencken, Hans Brussee, Frank Mulder, Jan Pieters en Sonja Wagemans.

Gedachten over de herinrichting
Ongeveer vijftig buurtbewoners namen de uitnodiging aan om op 22 februari mee te praten over het plein op het dak van de te bouwen ondergrondse parkeergarage op de Garenmarkt. Uit de levendige discussie bleek grote eensgezindheid. De aanwezigen waren het er over eens dat het een plein moet worden dat kwaliteit toevoegt aan de buurt, met nadruk op een fraai vorm gegeven verblijfsfunctie en de binnenstad, als 'bronpunt' voor centrumbezoek en kleinschalige evenementen. De uitgangspunten van de gemeente laten nog veel ruimte open om er iets moois van te maken. Maar de dreiging van parkeren op het maaiveld blijft. Hoopgevend is de grotere aandacht van de gemeente voor de inrichting van de openbare ruimte.

Garenmarkt/Raamsteeg, parkeerterrein na de sloop van de huizen, collectie ELO

Uitgangspunten bewoners
Buurtbewoners stellen zich op het standpunt dat:

- een goed plein niet mogelijk is als op het maaiveld geparkeerd zou moeten worden.
- de aan de Korevaarstraat gelegen zijde van het plein extra aandacht verdient--daar moet ook een wand komen.
- de historische Garenmarkt langs het Kruitschip moet worden doorgetrokken.
- er moet een verbinding met het Van der Werfpark komen.
- klimaat-adaptatie moet worden bevorderd. We moeten voorkomen dat het plein een hitte-eiland wordt. Het moet juist bijdragen aan het opvangen van stortbuien, wat betekent dat het een groen plein moet worden.
- het plein moet zo worden ontworpen dat het in alle seizoenen en op alle tijdstippen goed functioneert, met zo weinig mogelijk geluidsoverlast.

Uitgangspunten gemeente
De stedenbouwkundige en bestuurlijke uitgangspunten van de gemeente komen op het volgende neer:

- er komt één in– en uitgangsgebouw voor de garage (op de hoek van de Korevaarstraat en de Raamsteeg) en een klein, laag gebouwtje als nooduitgang tegenover het Kruitschip.
- de bomen langs de historische Garenmarkt en voor het Kruitschip worden gehandhaafd, en op het dak van de garage komt een deklaag met grond, geschikt voor bomen.
- gemeentebestuur en de raad hebben bepaald dat er: "een aantrekkelijk plein moet komen met groen en terrassen, dat geschikt is voor evenementen en waarop het parkeren op maaiveld zo veel mogelijk moet worden teruggedrongen.

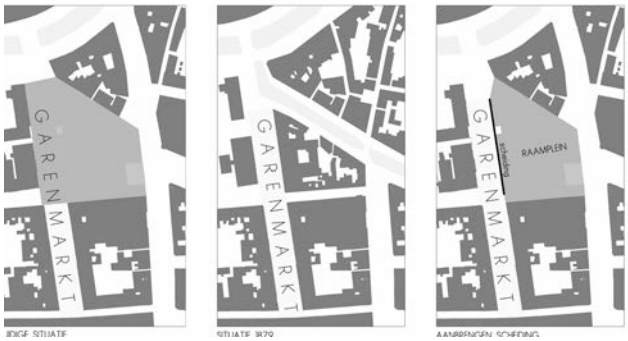

Werkgroep Garenmarkt, illustratie Frank Mulder

Twee belangrijke kwesties
Remko Slavenburg, senior stedenbouwkundige ontwerpen bij de gemeente, legde uit hoe de gemeente bij de herinrichting van de openbare ruimte de 'leesbaarheid' van de historische structuur van de Leidse binnenstad bevordert. Dat gebeurt onder meer door toepassing van het 'Leids palet', zoals keitjes, blauwe stoep en passende straatlantaarns. Ook benadrukte hij dat de binnenstad wordt teruggegeven aan de fietsers en de voetgangers.
Voor de herinrichting van de Garenmarkt wordt uitgegaan van het historische, trapezevormige bouwblok. Daarnaast het volgende:

- het Kort Levendaal zal alleen dienen voor lokaal verkeer.
- de bomen op de historische Garenmarkt, ook die langs het Kruitschip, worden gehandhaafd.
- de bomen op het Kort Levendaal en aan de Raamsteegkant worden teruggeplaatst.
- er komen geen voorzieningen voor doorgaand verkeer langs het Garenmarktplein.

Verder gaf hij aan dat buurtbewoners van de parkeergarage op de Lammermarkt in deze garage mogen parkeren voor het vergunninghoudertarief. Of die mogelijkheid er ook komt voor de Garenmarktgarage is echter nog onduidelijk.

Er spelen dus twee belangrijke kwesties: 1) De vraag of parkeren op het maaiveld, dus op het dak van de ondergrondse garage, toegestaan moet worden. 2) De vraag of de buurtbewoners van de Garenmarkt hun auto tegen het vergunninghoudertarief mogen parkeren in de ondergrondse garage.

Ideeën voor het plein
Enkele leden van de werkgroep schetsten hun eerste ideeën over de inrichting van het plein. Ze zijn te vinden op www.pieterswijk.nl. Zie thema's.

Hoe verder?
Waarschijnlijk zal het gemeentebestuur in de loop van het jaar opdracht geven voor de start van de planvorming. Zodoende kan er ruim voor het gereedkomen van de parkeergarage een goed plan liggen. De Werkgroep Garenmarkt zal de huidige en nieuwe ideeën voor het plein ter kennis van de gemeente brengen en iedereen die 't maar wil horen. We zullen alle belangstellenden via de website, facebook en de Hart van de Stadkrant op de hoogte houden van de ontwikkelingen. Zodra dat handig is organiseren we een nieuwe bijeenkomst. Ideeën, op- en aanmerkingen kunnen worden gemaild naar de werkgroep: frencken.huub@xs4all.nl. •

(Bewoners)initiatief

LOKHORSTKERK | VOORJAARS- EN ZOMERPROGRAMMA

door Barend Kraal

Lokhorstkerk, musici bezig met hun muziekuitvoering, foto Tom Sebus

Vrijdag 14 april van 19.30 tot 20.30 uur: Goede Vrijdagvespers met muziek van eeuwen her tot heden | De bedoeling van deze samenkomst is om door middel van passiemuziek in een liturgische omlijsting de bijbelgebeurtenissen van Goede Vrijdag door het publiek te laten mee beleven. De vespers wordt geleid door ds. Sonja van der Meulen. Het Leiden English Choir zingt daarbij muziek van Byrd, Schütz, Lotti, Vask en Pärt. De toegang is gratis; een vrijwillige bijdrage is welkom.

Practicum Musicae-verrassingsconcerten: 20 april, 18 mei, 29 juni, van 17.00 tot 18.00 uur | De musici zijn jonge dubbeltalenten die naast hun studie aan de Leidse universiteit een muziekstudie volgen aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Als ensemble of solo laten zij hun lievelingsmuziek klinken uit een tijd van vier eeuwen terug tot vandaag de dag. Zie voor gedetailleerder programma-informatie: www.doreleiden.nl/concerten/. Daar worden ook de concerten aangekondigd van andere kamermuziekgezelschappen en kamerkoren die in de Lokhorstkerk optreden De Practicum Musicae-concerten zijn vrij toegankelijk. •

(Project)ontwikkeling

DE NIEUWE KLEUREN VAN DE REMBRANDTBRUG

door Marjolijn Pouw

Iedereen in Leiden heeft wel eens over dat mooie, hoge ophaalbruggetje gelopen, dat de Weddesteeg met het Kort Galgewater verbindt. Het is een reconstructie uit 1983 van het bruggetje dat daar eeuwen geleden lag. De gemeente wil het zijn oorspronkelijke kleuren teruggeven: Engels rood, met zwarte leuningen, zoals Erfgoed Leiden (ELO) heeft uitgezocht. Buurtbewoners werden in een brief door de gemeente van de verandering op de hoogte gesteld, of lazen het in het Leidsch Dagblad. Ze waren er niet blij mee. Zij pleiten voor behoud van de huidige, lichte kleuren, omwille van de schoonheid en veiligheid van de brug. De redactie ging bij ze langs om er meer over te horen. De schilderbeurt is tot het voorjaar uitgesteld.

Bezwaar van bewoners
Weddesteegbewoners Simone Robbers en Albert Kingma kijken uit hun huis op het Galgewater. Ze zien verstrooide, van het uitzicht genietende voetgangers

regelmatig op de brug struikelen over het gemene randje en het niveauverschil tussen het voetpad en fietspad. Fietsers slippen er ook op.'s Avonds is het niveauverschil nog verraderlijker dan overdag. "Als je de brug en leuningen ook nog eens in de oorspronkelijke donkere kleuren wil laten schilderen, zoals de gemeente van plan is te doen op grond van archiefonderzoek door Erfgoed Leiden (ELO), in plaats van in de huidige heldere kleuren dan wordt het er niet veiliger op", zeggen Simone en Albert. "Het is te zien aan de proefstroken die de gemeente als voorbereiding alvast donker schilderde."

De Rembrandtbrug met zwartgeschilderde proefstroken, foto Simone Robbers

Hun tweede bezwaar is dat bij gebruik van donkere kleuren 's nachts de mooie weerspiegeling van de brug in het water wegvalt. De voorgestelde ossebloedkleur en zwart associëren ze met droefheid en de dood. Dat is een minder opwekkende associatie dan de heldere, vrolijke kleur van nu. "De vergelijkbare Amsterdamse Magere Brug over de Amstel, die uit het einde van de 17e eeuw stamt, heeft zijn witte kleur tot nu toe ook mogen houden. Waarom de Rembrandtbrug dan niet? Die lichte kleur past veel beter bij deze bruggen, ook al was dat in de 18e eeuw mogelijk anders. De brug en de molen erachter zijn vaak op foto's en film te zien. Sinds de bouw zijn er nauwelijks vernielingen aangericht, behalve wat graffiti. Dat zegt wel wat over de uitwerking van de brug op zijn omgeving. Waarom laat de gemeente het niet zo?" vraagt Albert zich af?

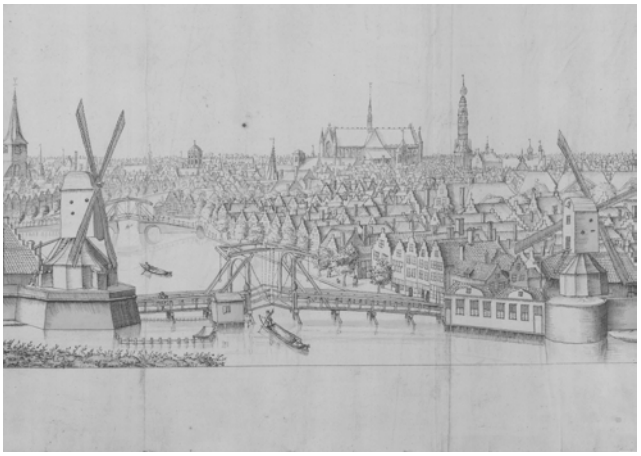

Tekening van een voorloper van de brug rond 1669, collectie ELO

Weerwoord van Erfgoed Leiden en Omstreken

Monique Roscher en Cas Nagtzaam van Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO), beiden betrokken bij het project Historische winkelpuien en kleuren van de gemeente, gaan desgevraagd in op de achtergrond. De gemeente wil de historische gelaagdheid van Leiden beter tot zijn recht laten komen door huizen en gebouwen waar dat past, hun oorspronkelijke verfkleuren te laten terugkrijgen. Sinds de subsieregeling voor zulk schilderwerk is ingesteld hebben al veel eigenaren van panden die ouder zijn dan 50 jaar er gebruik van gemaakt. De gemeente heeft besloten om ook bruggen in de binnenstad, of vlak daarbuiten in historische kleuren op te laten schilderen. Zo zijn bijvoorbeeld de Grote Havenbrug en de Staatspoorbrug onlangs van historische kleuren voorzien. Het project 'Leidse bruggen bekennen kleur' is door de gemeente en de stad zelfs tot inspanning verkozen van het Programma Binnenstad 2017.

Gedegen onderzoek

"Bij onze kleurenkeuze zijn we niet over een nacht ijs gegaan, en zijn in de oude bestekken van bruggen gedoken", zeggen Monique en Cas. "Deze zijn er al vanaf de 17e eeuw. Verder zijn er oude prenten, waarop je het nodige kan zien, en soms zitten er nog oude verfresten op de bruggen die aangeven wat voor kleur ze hadden. We hebben ook veel oude foto´s uit het begin van de 20e eeuw bekeken. Die zijn wel zwart-wit, maar je kunt een hoop afleiden uit de grijstinten. We bekijken voor een schilderbeurt het effect in proefvlakken. Neem de Vreewijkbrug hier om de hoek, die de Kaiserstraat met de Witte Singel verbindt. Aan de hand van archieffoto's en wat de door ons ingeschakelde kleurenonderzoeker in bestekken aantrof, hebben we nu een paar stukken in oude kleuren op laten zetten. De structuur van de brug komt zo veel beter tot zijn recht. Je ziet de versierselen van bruggen uit het begin van de 20e eeuw nu goed. Bij egale, donkere kleuren vallen deze weg. In het voorjaar wordt de Vreewijkbrug geschilderd. We nemen waarschijnlijk die grijsgroene kleur met lichter grijs aan de rechterkant van het proefvlak, als je vanaf de Witte Singel kijkt."

Geen monument

"De Rembrandtbrug is inderdaad geen oude brug, maar een 20e eeuwse reconstructie van zijn voorgangers uit de 17e en 18e eeuw. De brug geldt niet als monument, de gemeente hoeft de procedure voor monumenten niet te volgen. De nieuwe kleuren hoeven dus niet voorgelegd te worden aan de Welstandscommissie, maar omdat het om een grote verandering van het stadsbeeld gaat is dat hier wel gebeurd. Ze zijn ook besproken met de commissie Historisch karakter (HOVL), de Erfgoedkoepel en de Toetsings- en adviescommissie openbare ruimte (TACOR). Deze hebben geen bezwaar gemaakt.

Vanwege hun bezwaar hebben we de bewoners uitgenodigd om de nieuwe kleuren te bespreken en uitleg te geven over de achtergrond. Niet iedereen is het met ons eens en daar hebben we begip voor, maar het zal aan het besluit van de gemeente niets veranderen."

"Bij de reconstructie in de jaren '80 wist men nog niet veel van historische kleuren, en de nieuwe brug werd wit geschilderd. Intussen hebben we die kennis wel en is het terugbrengen van oude kleuren in het stadsbeeld beleid geworden. De aanwijzingen voor de kleuren van de voorgangers van de Rembrandtbrug hebben we in het archief gewonden. In een verfbestek uit 1768 wordt expliciet vermeld dat het houtwerk van een flink aantal bruggen, waaronder de 'lange houten brug' over het Galgewater Engels rood moet worden geschilderd en het ijzerwerk, ook de leuningen, zwart. We vonden zelfs nog de kwitantie van de schilder. Engels rood is overigens geen ossenbloedkleur, maar bruinrood, gemaakt uit een aardpigment dat men vroeger uit Engeland haalde. Vandaar de naam. Historicus Piet de Baar schreef in de jaren '80 naar aanleiding van de reconstructie een mooi, informatief stuk over de geschiedenis van de brug. Hij vertelt daarin onder meer hoe de brug in 1817 werd afgebroken vanwege een veerverbinding. De brug werd toen al 'de roode brug' genoemd."

De gemeente heeft Albert Kingma intussen bij monde van de heer Wuite (Stedelijk Beheer) laten weten dat het niveauverschil tussen fietspad en voetpad op de brug niet wordt veranderd en dat de donkere kleur van het schilderwerk niet onveilig wordt gevonden. Binnen twee maanden begint de gemeente met de opknapbeurt. Meepraten? Het kan op facebook. •

(Bewoners)initiatief

WISKUNDEMUURSCHILDERING EN WANDELING

door Carla van der Poel

De letterkunde krijgt terecht veel aandacht in Leiden. Naast alle gevelstenen voor letterkundigen die er al zijn, heeft de stichting Tegenbeeld met al haar muurgedichten daar nog extra goed voor gezorgd. Maar Leiden is tot nog toe slecht bedeeld als het om de zichtbaarheid van haar bèta-verleden gaat. Dit leidde tot het idee om muurschilderingen met belangrijke wiskundige formules aan te brengen. Inmiddels staat de eerste formule op de muur. Overigens nét niet in onze wijk, maar op de hoek van de Hogewoerd en de St. Jorissteeg.

Sinds december 2016 kent Leiden ook nog een wiskundewandeling. Het doel hiervan is de stad eens vanuit mathematische hoek te benaderen. En dat op een wel heel speelse wijze. Een aantal studenten heeft deze route onder leiding van hoogleraar wetenschapscommunicatie Ionica Smeets samengesteld en deze voert—hoe kan het anders—voor een groot deel door onze wijk. Zo is er bijvoorbeeld een vraag over de Rijnlandse voet, die zich letterlijk aan de buitenkant van het stadhuis (Breestraatzijde) bevindt. Ooit naar gekeken? De Leidse wiskundige Willebrord Snel van Royen (Snellius) heeft in 1615 de aardomtrek met deze rekeneenheid bepaald. In de Doezastraat bevindt zich overigens net naast het Van der Werfpark een gevelsteen die hem gedenkt. En aan wie zou nu de eerste muurschildering gewijd zijn? Ook al aan deze wiskundige!

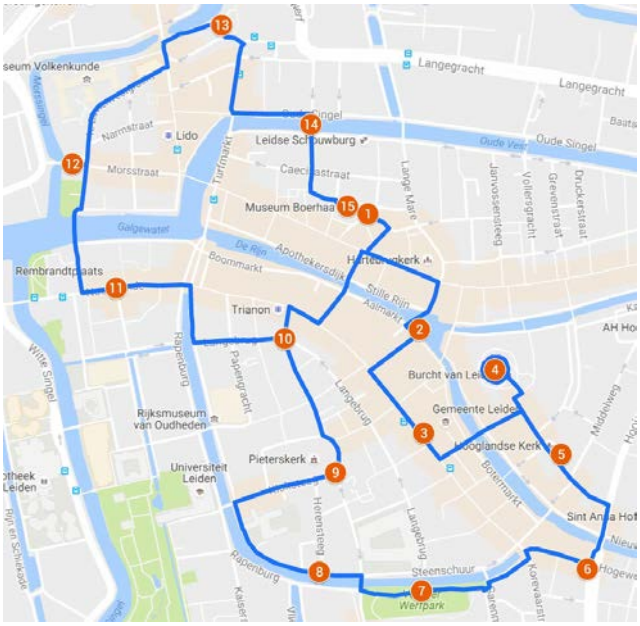

De Leidse wiskundewandeling die voor een deel door onze wijk loopt, afbeelding universiteit

Verder vraagt de route ons hoe ver je kon kijken vanaf de oude toren van de Pieterskerk (met behulp van de formule: afstand = 3,6* √ hoogte) en laat ons dat ook uitrekenen vanaf de toren die er nu nog staat. De deelnemer kan zich voorts vastbijten in de berekening van het aantal bakstenen voor een trapgevel in vergelijking met een driehoekige gevel, en ga zo maar door. Het is al met al een originele wandeling met leuke puzzels. Weer eens een ander perspectief om naar de gevels van de stad te kijken, terwijl je je wiskunde ophaalt. De route start en eindigt bij Museum Boerhaave. •

Projectontwikkeling

DOELENCOMPLEX | UNIVERSITEIT WAT NU?

door Jan Pieters en Aart Martin de Jong

Voorgeschiedenis

Eind december werd het duidelijk. De bewoners van het Doeleneiland gaan niet akkoord met de sloop van hun woningen die plaats moeten maken voor de Humanities Campus van de Leidse Universiteit. Daar is ruim een jaar over vergaderd. Het begon met een brief en een bijeenkomst op 17 november 2015 in het Reuvensgebouw van de universiteit (WSD-complex). De boodschap was simpel. De universiteit had lang gewikt en gewogen, en kwam met een zogenoemde 'voorkeursvariant'. Die zag er prachtig uit. Er was wel een 'maar': de bewoners van de 58 woningen op het Doeleneiland moesten ergens anders gaan wonen. Varianten waarbij die woningen konden blijven staan waren wel bekeken, maar (om geen valse verwachtingen te wekken) eigenlijk niet bespreekbaar.

De Doelenkazerne in de jaren '60, collectie ELO

De betrokkenheid van de wijkvereniging
Het bestuur van de wijkvereniging PAL, maakte zich zorgen over het te voeren overleg tussen bewoners, universiteit en gemeente. De universiteit had alle troeven in handen. Ze had de meest relevante kennis, ze had van de wethouder de regie over het proces gekregen en het initiatief, ze had de grond, het geld en de steun van de wethouder. Dat overlegt niet lekker. Op ons voorstel heeft de gemeenteraad het voor elkaar gekregen dat er een onafhankelijk procesbegeleider aangesteld werd, Co Vrouwe. De bewoners waren ondertussen niet helemaal machteloos. Immers 70 % procent van hen zou eerst nog moeten instemmen met de sloop, anders was de 'voorkeursvariant' van de universiteit niet uitvoerbaar. Dat is een juridisch goed verankerde voorwaarde. Iedereen wist dat, of had het kunnen weten.

De belangenbehartiging van de bewoners
De bewoners zelf, georganiseerd in Bewonerscommissie De Doelen, schakelden HBV-de Eendracht in, de vereniging die de belangen behartigt van huurders van de Leidse Woningbouwcorporatie de Sleutels. Ze hadden geen behoefte aan ondersteuning door de wijkvereniging. In het overleg van bewoners, HBV-de Eendracht, universiteit en gemeente ging het om de vraag of er voldoende aantrekkelijke woonruimte kon worden aangeboden om de bewoners over de streep te trekken, en te laten instemmen met de sloop.
Het was--ook bij de universiteit en de gemeente--van het begin af aan duidelijk dat het moeilijk zou worden om 70% van de bewoners te laten instemmen met de sloop. De valse start van het overleg heeft dat nog bemoeilijkt. In december 2016 bleek dat die 70% niet gehaald werd. Exit voorkeursvariant. Daarmee is een nieuwe situatie ontstaan. De bestaande huisvesting van de faculteit Geesteswetenschappen moet dringend verbeterd worden, maar daarvoor is de medewerking van de gemeente nodig. Wat daar uit gaat komen is ons op dit moment niet bekend.

Een breed samengestelde klankbordgroep
Ondertussen was er ook een brede klankbordgroep ingesteld, waar het vooral over de stedenbouwkundige aspecten van de plannen ging. Omdat het overleg over de sloop en vervangende huisvesting en dat in de klankborgroep strikt gescheiden konden worden, konden wij als wijkvereniging aan de klankbordgroep meedoen. Wij hadden aangedrongen op het opnemen van een stedenbouwkundige in deze groep. Dat werd architect Frank Mulder. Niet namens de wijkvereniging, maar op persoonlijk titel. Al heel vroeg in het begin kwam hij met een eigen suggestie, die daarna veel weerklank vond in de klankbordgroep onder meer bij de Vrienden van het Singelpark. Deze was: handhaaf veel van de woningen en zoek een opening voor het hele complex naar de stad, zodat de Humanities Campus niet een soort eiland in de stad wordt.

Stand van zaken
Door de bewoners zijn er specificaties aangedragen die vervolgens in een alternatief werden vertaald. Dit werd in de klankbordgroep gepresenteerd door architect Hermans. Helaas heeft dat alternatief niet de charme van de open verbinding die Frank Mulder aangaf met de rest van de wijk.
De Universiteit heeft alle deelnemers aan de klankbordgroep gevraagd het proces en de alternatieven te evalueren. Wij hebben ingebracht dat een meer open overleg, waarbij de bewoners en omwonenden eerder betrokken waren geweest bij de planvorming, de kans op een door de Universiteit gewenste uitkomst vermoedelijk had vergroot. We vinden ook dat de open verbinding met de stad en de functiemenging op het Doeleneiland erg belangrijk zijn voor de stad. Dit had eigenlijk in de 'Nota van uitgangspunten' beter moeten zijn vastgelegd.
Het college van B&W en de gemeenteraad zullen geïnformeerd worden over het proces van de afgelopen anderhalf jaar en de situatie zoals die nu is. Namelijk: geen sloop maar een alternatief voor de plannen van de Universiteit met behoud van de woningen. De gemeenteraad zal uiteindelijk een besluit nemen over de verdere ontwikkeling van het Doelencomplex. Het bestuur van de wijkvereniging blijft dit proces met een scherp oog en oor volgen. We zijn benieuwd wat de volgende stap wordt. •

Ingezonden

PETRUSKERK

Petruskerk
Af en toe kan ik in de Merenwijk een exemplaar van de Hart van de Stadkrant onderscheppen. Het is altijd een zeer lezenswaardige krant. Zo ook het laatste nummer, waarin een uitgebreid artikel staat van de brand in de Petruskerk aan de Langebrug. Er is weinig van de kerk overgebleven en helaas zijn de mooie originele houten

toegangsdeuren in de nieuwbouw ter plekke nu ook verdwenen. Maar ik bezit nog een aandenken aan die kerk. Enkele dagen na de brand bezocht mijn vader met enkele familieleden de uitgebrande kerk. Uit het puin heeft hij toen een roosje van glas-in-lood meegenomen, dat min of meer de klap had overleefd. Het is een leuk roosje dat in mijn flat voor het raam hangt. Ik stuur een foto van het roosje u hierbij toe.
Met vriendelijke groet,
Hein van Woerden •

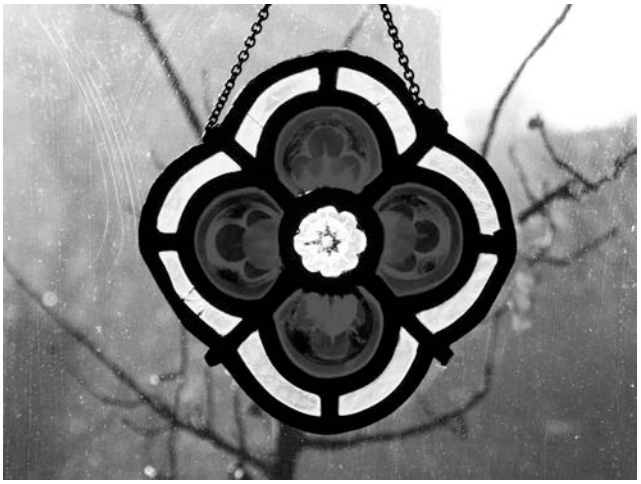

Het roosje uit de Petruskerk, foto Hein van Woerden

(Bewoners)initiatief

SLEUTELCOMMISSIE L.S.V. MINERVA

Sinds een paar jaar is de Sleutelcommissie actief op L.S.V. Minerva. We vinden het van belang dat we iets terugdoen voor de Leidse bevolking en proberen de contacten tussen onze vereniging en de stad te bevorderen, De gemiddelde student komt niet zo vaak in contact met echte Leidenaars. We wonen dan wel in Leiden, maar ons wereldje is eigenlijk maar klein. We gaan naar de universiteit, de vereniging, of zoeken elkaar op in studentenhuizen. Als er tentamens zijn zien we elkaar in de UB, er moet immers ook gestudeerd worden. Eigenlijk gaan we bijna alleen maar om met andere studenten. Alleen in de supermarkt of tijdens 3 Oktober komen we andere Leidenaren tegen.

Daar willen wij als Sleutelcommissie verandering in brengen! We proberen de stad en de vereniging naar elkaar toe te halen. Dit jaar hebben we bijvoorbeeld het Maatjesproject geïntroduceerd bij onze leden, een project dat studenten in contact brengt met eenzame ouderen of mensen die behoefte hebben aan een vriend die eens in de week langskomt, bij wie ze hun hart kunnen luchten.

Daarnaast hebben we ook stichting Move uitgenodigd. Deze koppelt studenten aan kinderen uit minder bedeelde gezinnen. We bekijken waar ze in hun buurt behoefte aan hebben, bijvoorbeeld een nieuwe skatebaan of speeltoestel. Zo brengen we verschillende stadsbewoners met elkaar in contact.

Toen we het Maatjesproject presenteerden zat onze bibliotheek helemaal vol. Dat gold ook voor de presentatie van het basschoolproject van stichting Move. Binnenkort helpen we bij de organisatie van de benefietquiz Slag om Leiden, een evenement dat in onze sociëteit gehouden wordt en geld moet opbrengen voor het goede doel.

Maar het volgende is nog veel interessanter. Zet het maar vast in uw agenda:
Zondag 4 juni organiseren we de Leidenarenborrel op ons dakterras. Deze borrel is vrij toegankelijk.
We nodigen u daar van harte voor uit. We hopen dat u komt.

Martijn Janse, sleutelhouder •

Dieren in de wijk

EEN VREEMDE VOGEL *door Carla van der Poel*

Sinds kort cirkelt er een vreemde vogel boven het dak van het Kamerlingh Onnes Gebouw. Afhankelijk van de wind is deze vooral vanaf de Nieuwsteegbrug (de verbinding van de Nieuwsteeg met de Doezastraat) te zien. Het doel van deze zwarte vlieger, want dat is het, is het verjagen van meeuwen die van plan zijn op de daktuin te nestelen. Tot nog toe heeft deze nepvalk de meeuwen ervan kunnen weerhouden. •

Nepvalk boven dak van het Kamerlingh Onnes Gebouw, foto Sarah Hart

In gesprek met

CONNY BROEYER EN JOSE PLEVIER OVER HET SINGELPARK

Conny Broeyer is voorzitter van het bestuur van de Vrienden van het Singelpark. Veel Leidenaars zijn op de hoogte van de aanleg van het Singelpark. Ook wij schreven er in deze krant herhaaldelijk over, maar de precieze invulling is misschien nog niet aan iedereen bekend.
De reden om met Conny in gesprek te gaan is het feit dat een groot deel van de westelijke en zuidelijke Singelparkroute langs de rand van onze wijk loopt. De ruimte ontbreekt hier om op alle aspecten van het project in te gaan. Zie voor alle actuele informatie www.singelpark.nl. Op die site is ook de actuele agenda te vinden van de Vrienden van het Singelpark.U kunt nog steeds lid worden.

Met aanstekelijk enthousiasme vertelt Conny over de vele aspecten die aandacht krijgen bij de ontwikkeling van dit lange stadspark zoals: het water als leidraad, meer groen, bijzondere bomen of ontmoetingsplekken. Ze toont me het Beeldkwaliteitsplan dat in 2014 is opgesteld door LOLA Landscape Architects en Studio Karst, onder leiding van de gemeente Leiden en in nauwe samenwerking met de Vrienden van het Singelpark.

Hoe gaat de route lopen?
"Aan de binnenkant van de singel, vanaf de Jan van Houtkade via de Boisotkade en het Sterrewachtterrein, de 5e Binnenvestgracht langs, door het P.J.Vethgebouw langs de Clusiustuin en aan de achterkant de Hortus uit. Dan over het Doelenterrein, Arsenaalplein, het parkje achter de Rembrandtstraat en het Rembrandtpark bij de Zeevaartschool.
Achter de woningen die momenteel bij de Sterrewacht worden gebouwd, zal een pad van ongeveer acht meter breed aan de Witte Singel vrijgehouden worden. Langs de totale singelgordel is een lommerrijke wandelroute gepland. Het is echter een flinke uitdaging om deze te realiseren, gezien het vele verkeer dat de singels nu verwerken. In het Beeldkwaliteitsplan zijn verschillende sferen of thema's uitgewerkt. Het deel langs de Witte Singel krijgt als thema 'Wetenschap en Ontdekking' en voor de Jan van Houtkade heeft men 'Historie en Intimiteit' voorgesteld."

Klopt het dat er nieuwe bruggen aangelegd zullen worden?
"Ja, van de in totaal vijf nieuwe wandelbruggen die worden aangelegd komt er één in de Academiewijk, namelijk aan de kop van de Groenhazengracht tussen het Rembrandtpark en de kade bij het Arsenaalplein. Een prijsvraag voor de naam van de nieuwe bruggen heeft 500 namen van 114 inzenders opgeleverd, wat bewijst dat het project veel mensen enthousiast maakt. De jury buigt zich nu over de inzendingen om een keus te maken. Die moet dan aan de straatnamencommissie—die zich ook met de naamgeving van bruggen en parken bezighoudt—worden voorgelegd ter goedkeuring en daarna aan de verantwoordelijke wethouder."

Bomen planten op de Boisotkade, foto E.J. Westera

Is er al iets te zien van de inrichting van het Singelpark?
"Voor de uitwerking van de arboretumcomponent zijn onlangs op verschillende plekken bomen geplant onder toezicht van botanisch curator Rinny Kooi. Het gaat om twee wierookceders, een krentenboom, drie zwarte elzen en twee kliteiken, uit sponsorgelden betaald. Er zullen nog bordjes bij geplaatst worden zodat dit als het ware een uitbreiding van de Hortus Botanicus gaat worden. Half maart opende wethouder Paul Dirkse de Singelparkroute door het plaatsen van route-elementen.

Verder is in maart de schop in de grond gegaan op de Boisotkade, waar alvast een paar nieuwe bomen zijn geplant. Met de buurt is voor deze kade een plan uitgewerkt. De gemeente heeft € 15.000,-- beschikbaar gesteld om het verharde wegdek te versmallen en meer groen te planten. Dat laatste gebeurt met vrijwilligers uit de wijk. Mettertijd zal bij de oversteek naar het Sterrewachtterrein een pleintje gemaakt worden."

Wat staat er verder op het programma?
"Op korte termijn is na de Boisotkade de Jan van Houtkade aan de beurt. Dit voorjaar worden in bijeenkomsten met de bewoners ideeën uitgewerkt. Tijmen Versluis van Appel Architecten is hierbij als lid van de Commissie van Advies en Ontwerp van de Vrienden van het Singelpark nauw betrokken.
De vraag of en hoe de in 1871 gesloopte Bourgondiëtoren op het uiteinde van de St. Jacobsgracht gereconstrueerd zou kunnen worden zal hierbij zeker aan de orde komen. Dit zou het thema 'Historie' natuurlijk prachtig verbeelden. Het kan gaan om het opmetselen van het fundament of een hele opbouw. Het Beeldkwaliteitsplan noemt als mogelijkheid: 'Over de punt van de restanten van de Bourgondië-toren kan een parkpaviljoen worden gebouwd, dat de fundering laat zien.'
In de toekomst zullen in dit deel van het Singelpark twee wisselplekken voor beeldende kunst komen, waar elke drie jaar een nieuw object getoond zal worden. Namelijk in het Rembrandtpark bij de Zeevaartschool, en aan de Sterrewachtlaan. Iconen zullen als poortwachters de verschillende delen van het park met elkaar verbinden. Er moeten aangename verblijfsplekken komen met banken, speelplekken en pleintjes. Je moet voor dit grootscheepse project echter wel in veel jaren denken. Stuk voor stuk zullen onderdelen van het Beeldkwaliteitsplan uitgevoerd worden, aangepast aan de voorkeuren en mogelijkheden. De inrichting van bijvoorbeeld het Arsenaalplein hangt af van de voorgenomen herinrichting van het Doelencomplex door de Universiteit. Het ontwerpbureau wil dit plein in elk geval vergroenen, mogelijk met een hoptuin, waar lokale brouwerijen hun voordeel mee kunnen doen."
Nog een slotopmerking?
"Het Singelpark wordt ontwikkeld in nauwe en goede samenwerking tussen gemeente en Vrienden van het Singelpark. Het staat of valt met de betrokkenheid van de bewoners. Daarom is het zo fijn om te zien dat het enthousiasme van bewoners groot is en velen een bijdrage leveren met hun expertise of werken aan de vergroening van de route door het aanleggen van geveltuinen, het aandragen van ideeën of het werken in de Kweektuin." •

Voorjaarsschoonmaak van de Boisotkade door vrijwilligers, foto Sarah Hart

Bestuur

ASPIRANT BESTUURSLEDEN

Leden van de wijkvereniging kiezen in de jaarlijkse ledenvergadering op voordracht van het huidige bestuur de nieuwe bestuursleden. Jan Demper stelt zich voor.

Jan Demper
Ik ben een bijna 66-jarige bedrijfsjurist en sinds december 2016 met pensioen. Ik woon inmiddels ruim 10 jaar op het Rapenburg, de mooiste gracht ten westen van de Chinese muur.
Helaas ben ik nu ruim een jaar weduwnaar, en gecombineerd met mijn pensioenstatus is het dus tijd om weer naar buiten te kijken en me te gaan inzetten als vrijwilliger. De keuze is daarbij gevallen op de wijkvereniging PAL, aangezien ik door de Hart van de Stadkrant onder de indruk ben gekomen van de veelzijdigheid van het bestuurswerk en het grote aantal dossiers dat het bestuur oppakt. Toen dan ook de oproep in de vorige uitgave van de krant verscheen om het bestuur aan te vullen heb ik niet geaarzeld me beschikbaar te stellen. Ik wil me graag inzetten voor het intensiveren van de contacten tussen bestuur en wijkbewoners. Daarbij gaat het om meer ruimte en ondersteuning van bewoners bij initiatieven om hun directe woonomgeving te verbeteren. Dat past goed in de plannen van het bestuur. •

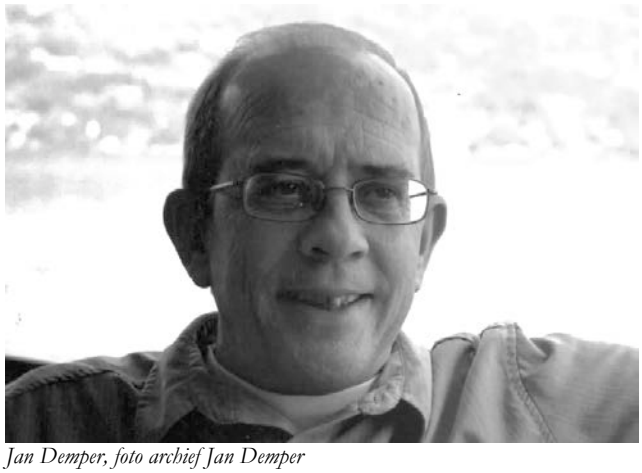
Jan Demper, foto archief Jan Demper

Bestuur

DE ZIEL VAN LEIDEN *door Jan Pieters*

'Maar vraag me niet naar de ziel van Leiden", luidt het refrein van stadsdichter Wouter Ydema's lofzang op onze stad. Hij bracht deze ten gehore ter gelegenheid van de presentatie van het stripboek De ziel van Leiden, dat begin 2017 uitkwam. Zijn bewoners dan niet de ziel van onze stad? vroeg ik me af. Zij zijn toch bepalend voor de sfeer en het woonklimaat. Zijn ze er overdag, of alleen 's avonds en in het weekeinde? Zijn ze voorkomend of achterdochtig? Wordt alles maar op straat gegooid, of in de prullenbakken? Doen ze hun vuilnis in de container of zetten ze alles ernaast? Stallen ze hun fietsen in de (weinige) rekken, staan die tegen de gevel, of liggen ze gewoon op de stoep?
Maar die 'ziel' heeft ook macht en invloed. Bewoners bepalen de gemeentepolitiek en zij zijn de belangrijkste pijler van onze stadseconomie. Ze leveren arbeid en kennis, hebben winkels die bijzondere spullen verkopen, of maken die zelf in hun kleine of grotere werkplaatsen. Of ze nou werkende jongere zijn, ambtenaar, bouwvakker of burgemeester, professor of student, kleuter of scholier, dakloze of Rapenburgbewoner, nachtbraken of de dag plukken, ze dragen allemaal bij aan de dynamiek van onze stad. Ze bepalen wat je er kunt kopen of doen. Ze zijn de thuismarkt voor winkeliers, horeca, en dienstverlening, of het nou om de zorg gaat of Evenementen en concerten. De koopkracht van de thuismarkt is stabieler dan die van bezoekers. Door de politiek wordt dat wel eens vergeten. Als de thuismarkt krimpt of groeit heeft dat invloed op het meest stabiele deel van de omzet van onze winkels en bedrijven. De thuismarkt is bepalend voor de economische overlevingskansen, als het eens een tijdje tegen zit.

De stad is een systeem
De stad is een systeem: bewoners en economie zijn in wisselwerking met elkaar. Elke verandering heeft effect. Een demografische verandering heeft bijvoorbeeld zijn weerslag op winkel-of cafébezoek, maar leidt ook tot een andere huisvestingsvraag en -aanbod. Verandering in het huisaanbod leidt ook tot ander koopgedrag. Er kunnen processen optreden die elkaar versterken. Vaak zijn die niet zichtbaar totdat een bepaalde grens overschreden wordt, en dan is er ineens geen houden meer aan. Het is daarom riskant om eenzijdig beleid te voeren. Je moet het hele systeem in de gaten houden en dat gebeurt niet vanzelf.

Economie
Ook in Leiden maakt de gemeente veel plannen, en stelt programma's op om de economische functies van de stad te versterken. Dat is prima, maar elk van die plannen richt zich maar op één aspect en is daardoor vaak minder effectief dan op het eerste gezicht lijkt. Als Leidenaars bijvoorbeeld vooral behoefte hebben aan dagelijkse inkopen, zoals van de supermarkt, maar hun kleren, schoenen, foto- of geluidsapparatuur, en andere artikelen in de grote steden of op internet kopen, dan heb je andere investeringen in de bereikbaarheid nodig dan in het geval van een florerende thuismarkt die ook kopers uit de wijde omgeving aantrekt. Als de thuismarkt zwak is, is het meest stabiele deel van de afzet klein, en is het riskant om te investeren.

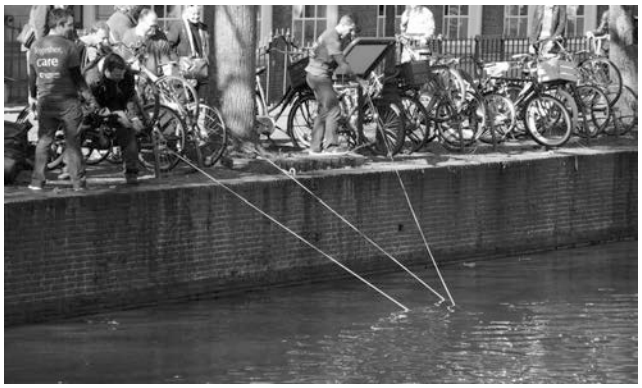

Het opvissen van een Leidenaartje uit het Rapenburg, foto Sarah Hart

De thuismarkt verwaarloosd
De plannen die de gemeente heeft laten opstellen gaan er eigenlijk vanuit dat de thuismarkt niet verandert door het gevoerde beleid. De maakt de plannen nogal wankel. Er voltrekt zich op het ogenblik een tweedeling in onze stad. Die wordt onder andere in de hand gewerkt door de verkamering en het ouderenbeleid. In de binnenstad komen steeds meer jonge mensen van onder de 27 wonen, en 65 plussers blijven er steeds langer hangen. Bewoners die er tussenin zitten nemen in aantal af. Dat leidt tot heel andere behoeften, Jongeren zullen niet zo gauw peperdure woninginrichting kopen of geluidsapparatuur, kapitaalkrachtige ouderen mogelijk wel. Je zult daar als gemeente rekening mee moeten houden. Als je de Breestraat opknapt en grote parkeergarages aanlegt, doe je dat met de hoop daarmee klanten van buiten te trekken. Maar als de thuismarkt zo is veranderd dat de winkels waar klanten van buiten Leiden op af zouden komen, zich niet meer in de stad vestigen, dan is dat weggegooid geld. Dat er in de opgeknapte Breestraat een grote vestiging van Albert Heijn komt, is dan een teken aan de wand. Klanten van buiten Leiden zullen daar immers niet gauw op af

komen. Dat is een winkel voor de Leidenaren. Als de thuismarkt groot genoeg was geweest voor speciaalzaken, dan was er misschien zo'n zaak in de Breestraat gekomen. En dat had dan weer meer klanten voor andere speciaalzaken aangetrokken.

Een gevaarlijke kennislacune
De bewoners zijn dus belangrijk voor de economie. Een aantrekkelijke stad, met een gemêleerde en evenwichtig samengestelde bevolking, waarin mensen graag wonen, bevordert de economische bedrijvigheid. Maar hoe beïnvloed je de omvang en de samenstelling van de bevolking? Dat is een goeie vraag. Om te beginnen zou je moeten weten waarom mensen zo graag in Leiden wonen. We weten dat het zo is, maar niet waarom. Dat studenten— rond 40 % van de binnenstadbewoners— er graag wonen, ligt voor de hand. Zij willen niet te ver van hun universiteit of gezelligheidsverenigingen af zitten. De universiteit zou ook als een magneet op wetenschappers moeten werken, maar als we goed zijn ingelicht houdt Leiden zijn aan onze universiteit opgeleide mensen minder goed vast dan Utrecht, Eindhoven of zelfs Amsterdam. Waarom? Past het woningaanbod niet, of ontbreken er andere voorzieningen? Wie het weet mag het zeggen. Vreemd eigenlijk, dat hier niet veel meer over bekend is. We weten precies waarom mensen de binnenstad bezoeken. Dat is vanwege de musea, de markt, de winkels of evenementen, maar niet waarom ze er wel of niet willen wonen. En dat terwijl het wonen in de stad veel invloed heeft op de realiseerbaarheid van de economische aspiraties.

Wat kunnen we eraan doen?
Op de eerste plaats: goed onderzoeken waarom mensen graag in Leiden wonen en dan pas gaan kijken of daar beleid op is te voeren. Die eerste vraag is vooralsnog de belangrijkste. Het is verleidelijk om meteen te zeggen dat het al te gemakkelijk verlenen van een onttrekkingsvergunning ongedaan gemaakt moet worden. De beleidsbeslissing om het verlenen van zo'n vergunning makkelijk te maken heeft ontegenzeggelijk de verkamering gestimuleerd, maar het is zeer de vraag of dat het hele verhaal is. Er zijn vast meer factoren. Het chronisch tekort aan groen in de stad bijvoorbeeld, en natuurlijk — in wisselwerking met de bevolkingssamenstelling—het geringe aantal speelplaatsjes voor kinderen. Na het verdwijnen van de pomp, zijn speelplaatsjes dé ontmoetingsplaats voor bewoners. Aardig detail: Het ontstaan van onze wijkvereniging hangt nauw samen met de aanleg van het speelplaatsje aan de Pieterskerkgracht. Dat zijn zaken die pas op de lange termijn, en dan nog stap voor stap, gerealiseerd kunnen worden. Maar we moeten daarom wel nu beginnen. Als we langer wachten is het kalf verdronken voor we de put gedempt hebben.
Misschien komt de gemeenteraad wel tot de conclusie dat de verdere tweedeling van leeftijdsopbouw in de binnenstad een goede zaak is. De binnenstad is geen eiland, en er zijn buitenwijken en randgemeenten die zich kunnen specialiseren in een bepaald type bewoner. Maar een grondig inzicht in de redenen waarom mensen graag in onze binnenstad wonen is nodig om het realiteitsgehalte te kunnen inschatten van al die plannen om Leiden te laten bloeien. Zonder een gemêleerde, gedifferentieerd samengestelde groep bewoners gaat het immers niet. Zij zijn de ziel van de stad.

Een tweeledige oproep aan:
College en Gemeenteraad | Voer een grondig onderzoek uit naar de redenen waarom mensen in de Leiden willen wonen. Differentieer dat per wijk.
Bewoners Pieters en Academiewijk en Levendaal-West | Bedenk met ons wat het wonen in onze wijk aantrekkelijk maakt, en wat eraan gedaan zou moeten worden om het zo te houden, of te verbeteren. Doe mee met onze werkgroep 'Woonkwaliteit', en geef je mening over groen, parkeren, fietsen, speelplaatsjes, ontmoetingsruimten, verkamering, of het samenleven van verschillende groeperingen. ***Geef je op via info@pieterswijk.nl, of via Facebook.*** •

Bestuur

MINDER SLUIPVERKEER DOOR ONZE WIJK *door Jan Pieters en Adri Klaassen*

Maart 2017 een vrachtwagen rijdt zich vast op de Langebrug, foto Gera Peltenburg

Langebrug en wat eraan vooraf ging
Na meer dan twintig jaar waarin bewoners klaagden over het sluipverkeer op de Langebrug, kwam er tijdens de zittingsperiode van het huidige college van B&W, een onderzoek naar het verkeer over deze brug. Goudappel Coffeng, die dit onderzoek uitvoerde, kwam tot de conclusie dat het profiel van deze nauwe straat, met zijn vele kruisingen van nog nauwere stegen niet meer dan 300 zogeheten voertuigbewegingen per etmaal verdraagt. Maar het waren er tussen de 800 en 1200—-ruwweg 3 tot 4 keer te veel. Het probleem was eindelijk, en dat nog wel door verkeersdeskundigen, benoemd. De bewoners, die wel eens afgeschilderd waren als zeurpieten, hadden gelijk gekregen. Eigenlijk een onduldbare situatie.

Een creatieve oplossing
Goudappel Coffeng had ook een aantal oplossingen. Daarover is door de gemeente, in samenwerking met de wijkvereniging (PAL), een goed bezochte inloopavond georganiseerd. Een duidelijke meerderheid van de bezoekers bleek voorstander te zijn van drastisch ingrijpen. Dat wil zeggen, de een of andere vorm van afsluiting. Maar bij de onderhandelingen over het college-akkoord was (op aandringen van de VVD en nog voor de omvang van het probleem duidelijk geworden was) afgesproken dat het zittende college van B&W geen voorstellen zou indienen om wegen voor verkeer af te sluiten. Geen paaltjes of pollers dus tot 2018.

Wethouder Strijk kwam dat persoonlijk uitleggen op de inloopavond. Maar er was nog een andere optie, bedacht door H. Pilot, verkeersdeskundige van de gemeente: het omkeren van de rijrichting over de Langebrug. Daartegen verzette de politieke afspraak zich niet.

Bezwaren tegen de omkering van de rijrichting over de Langebrug
Het idee werd verder uitgewerkt en geanalyseerd. De politie keek ernaar en de brandweer. Een verkeersbesluit werd voorbereid en er kwam weer een inloopavond. Daarop bleek dat er tegen de oplossing bezwaren bestonden. De omkering van de rijrichting over de Langebrug zou elders in de wijk meer verkeer tot gevolg kunnen hebben. Dat resulteerde in een fors aantal handtekeningen, onder zienswijzen die bezwaren inhielden tegen het voorgestelde verkeersbesluit.

Positie van de wijkvereniging
De wijkvereniging is niet in een positie om partij te kiezen tussen de bewoners van de Langebrug, Nieuwsteeg, Rapenburg, of elders waar men een toename van verkeer vreest door het te nemen verkeersbesluit om de rijrichting op de Langebrug om te draaien. Die knoop moet doorgehakt worden in de gemeenteraad. Maar als het bestuur gevraagd wordt naar zijn oordeel, is het antwoord eenvoudig. Als door de omkering van de rijrichting per saldo minder verkeer in en door de wijk rijdt, dan moet dat een zwaarwegend argument zijn in de besluitvorming.

Hoe verder?
De bal ligt bij het college van B&W en de gemeenteraad. Zij zullen de afweging moeten maken. Maar als het college er niet uitkomt en daarmee de oplossing van het verkeersprobleem op de Langebrug naar het volgende college doorschuift, zijn er twee zaken waarbij moet worden stilgestaan.

Ten eerste: in de zienswijze van bezwaarmakers valt op dat er begrip is voor de klachten van de bewoners van de Langebrug. ***Ten tweede***: een aantal bezwaarmakers wijst op de mogelijkheid van een gehele afsluiting van de Langebrug.
Dat is dus in ieder geval een mogelijkheid die open ligt voor een nieuw college. Want het is in de loop van de zittingstermijn van dit college duidelijk geworden dat er over de Langebrug per dag 500 tot 800 motorvoertuigen te veel rijden Dat moet een keer afgelopen zijn. Als het omkeren van de rijrichting te veel andere bezwaren oproept, dan maar een afsluiting. •

Bestuur

VERKAMERING GAAT MAAR DOOR *door Jaap Brüsewitz en Adri Klaassen*

Steeds meer woningen worden omgebouwd voor kamerverhuur, deze verkamering gaat maar door.
Onlangs hebben enkele wijkbewoners een zienswijze ingediend omtrent de aanvraag begin februari 2017 voor een legalisatie achteraf van een reeds 'verkamerd' monumentaal pand aan de Pieterskerk-Choorsteeg en de Langebrug. Het pand biedt plaats aan ten minste elf huurders en is vorig jaar al grotendeels betrokken.

Wijkvereniging
De wijkvereniging vreest voor verdere aantasting van onder andere de leefbaarheid, sociale cohesie en het aanzien van de historische binnenstad, als deze meer en meer op een campus gaat lijken.
Bovendien zou verlening van de gevraagde vergunning met terugwerkende kracht de zoveelste worden in een lange reeks. Het risico van precedentwerking is groot als er nauwelijks tegen verbouwen zonder vergunning wordt opgetreden.

Opstelling van de partijen in de gemeenteraad
De gemeentelijke politiek lijkt zich ervan bewust geworden dat er toch iets moet gebeuren. Maar verder dan wat bouwtechnische voorwaarden komt men niet, behalve de PvdA, die een restrictiever beleid voorstaat. De VVD, D'66, Groen Links en het CDA willen geen wezenlijke maatregelen nemen tegen de voortgaande verkamering.

Collegevoorstel
Het collegevoorstel met bouwtechnische voorwaarden (bestaande en nieuwe verkamerde woningen) wordt als het goed is in maart of april in het college besproken, waarna het nog naar de raad gaat. Als dat gebeurt, zullen verschillende politieke partijen nog wel weer overtuigd moeten worden van de noodzaak.
Helaas biedt dit voorstel geen soelaas tegen verkamering, maar misschien is het een eerste stap.

Meldpunt
Illegale verkamering of overlast ervan kan worden gemeld aan: https://www.leiden.nl/snel-naar/een- melding-doorgeven/ •

(Bewoners)initiatief

VRIJDAGAVOND, SPELLETJESAVOND *door Els Olden*
Bordspelcafé De Gravin, vermeld in de vorige Hart van de Stadkrant, heeft concurrentie gekregen. Wie door de Breestraat loopt, ziet voor het statige pand van Grandcafé van de Leur een schoolbord staan. Met daarop in krijtletters "Vrijdagavond, spelletjesavond", geflankeerd door een paar getekende speelkaarten en dobbelstenen. Als je op vrijdagavond de bar van Van de Leur links laat liggen en achter de glazen tochtdeuren de 'huyskamer' binnenloopt, vind je daar een tafel en een kast vol met alle mogelijke bordspelen. Je kunt er ook een kaartje leggen en zelfs sjoelen. Maar voorlopig moet je wel je eigen spelpartner(s) meenemen, want al is het er gezellig druk, aan de meeste tafels wordt gepraat en gelachen achter een kop koffie of een glas wijn. Slechts een enkel paartje waagt zich aan een potje scrabble. Zou het helpen als er een prikbord kwam waar spelletjesfans zich kunnen aanmelden voor een bepaalde vrijdagavond? •

Berichten

Jaap Brüsewitz (JB), Adri Klaassen (AK), Jan Pieters (JP), José Plevier (JWP), Els Olden (EO), Carla van der Poel, (CvdP), Marjolijn Pouw (MP)

PIETERSWIJK

Breestraat-Mosterdsteeg-Botermarkt-Choorlammersteegblok
De plannen voor de restauratie van dit blok door de Oudendal Groep worden volgens de gangbare procedure binnen afzienbare tijd ter visie gelegd. De verwachting is dat de restauratie na de bouwvakvakantie van dit jaar begint. Het ontwerp is van architectenbureau Mulder Van Tussenbroek. Hun plan is te vinden op hun website. (MP)

Ketelboetersteeg-Langebrug Groen? Voor de studentenappartementen van DUWO op de Langebrug worden hopelijk binnenkort, ter vervanging van twee plotseling gekapte bomen, nieuwe bomen geplant op de plekken die daarvoor gereserveerd zijn. Waarschijnlijk worden het toch geen Valse Christusdoorns.
De twee jaar geleden gekapte kastanjeboom op de hoek Ketelboetersteeg wordt vervangen door iets 'groens' dat geen gevaar oplevert voor ondergrondse leidingen, aldus de gemeente. Dat kan een boom zijn of iets soortgelijks. De kastanje-stronk is intussen verwijderd en het gat ligt klaar voor...Ja voor wat eigenlijk? (AK)

Langebrug sluipverkeer Het voorstel om de rijrichting op de Langebrug om te keren om het sluipverkeer tegen te gaan, stuitte op grote weerstand bij andere wijkbewoners. Men was bang dat de verkeersdruk naar andere straten verplaatst zou worden. Begrip voor de bewoners van de Langebrug is er wel, sommige bezwaarmakers stelden voor om de Langebrug voor alle snelverkeer af te sluiten. De bal ligt nu bij de gemeente. Die moet de knoop maar doorhakken. Elke maatregel die tot minder sluipverkeer door onze wijk leidt is meegenomen. (AK &JB)

Lokhorstkerk voorjaars- en zomerprogramma Vrijdag 14 april van 19.30 tot 20.30 uur: Muzikale Goede Vrijdagvespers | Passiemuziek in een liturgische omlijsting op Goede Vrijdag. De vespers wordt geleid door dominee Sonja van der Meulen, het Leiden English Choir zingt muziek van o.a. Pärt, Vask, Byrd en Schütz.
Practicum Musicae-verrassingsconcerten: 20 april, 18 mei en 29 juni van 17.00 tot 19.00 uur
Jonge dubbeltalenten, die aan de Leidse universiteit en het Haagse Conservatorium studeren voeren hun lievelingsmuziek uit. Programma: www.doreleiden.nl/concerten/. Daar worden ook de concerten aangekondigd van andere kamermuziekgezelschappen en kamerkoren in de Lokhorstkerk. (MP)

Rapenburg fietsvissen | Ruim vijftig vrijwilligers visten vrijdag 10 maart aan een zonnig Rapenburg op grof vuil, onder leiding van Adviseur stadsgrachten Aaf Verkade, Onderwater in Leiden en Daaf Sloos. Ze visten 97 fietsen op, onder de bagger, vaak volledig verroest… En een enorme roestvrij stalen pollepel, het enige voorwerp dat nog prima bruikbaar was. Dat kan niet worden gezegd van de zes winkelwagentjes, de tv, de stofzuiger, de ijzeren kast en de grote vloerkleden die boven water kwamen. Maar de grootste vondst voor Aaf waren twee met uitsterven bedreigde rivierdonderpadjes, die naderhand werden teruggezet op de plek waar ze thuishoorden.
Op zaterdag 8 juli, de eerste dag van de grote vakantie, vist Aaf met kinderen in de Groenhazengracht. Hou de website in de gaten voor het programma. (EO)

Rapenburg 48 | Pieterskerkhof 4a Rapenburg 48 en Pieterskerkhof 4a zijn door een echtpaar uit Warmond aangekocht. Ze gaan er een museum van maken voor hun omvangrijke collectie Christelijk Joodse kunst, die ze voor een breed publiek open willen stellen. De beide panden worden in oude luister hersteld. Van Reisen Bouwmanagement en Advies is verantwoordelijk voor projectontwikkeling, in goed overleg met de buurt. Voor het werk is vier jaar uitgetrokken, het begint over twee jaar. Tot die tijd mag Old School Pieterskerkhof 4A blijven gebruiken en wordt Rapenburg 48 anti kraak bewoond. (MP)

ACADEMIEWIJK

Boisotkade
Op zaterdag 11 maart waren zo'n twaalf vrijwilligers op de Boisotkade actief in het kader van de landelijke actiedagen 'NL Doet'. Onder begeleiding van Singelpark-Vrienden met groene vingers en r tuingereedschap werd de lage begroeiing op het talud onder handen genomen. Daarmee is ruimte geschapen voor nieuwe beplanting en perken. (JWP)

Vrijwilligers aan het werk op de Boisotkade, foto Sarah Hart

Rembrandtbrug Het bezwaar van bewoners tegen het schilderen van de Rembrandtbrug in Engels rood met zwart heeft geen resultaat gehad. Volgens hen maken lichte kleuren de brug veiliger, zichtbaarder en mooier. Historische kleuren vinden ze niet passen bij een 20e eeuwse kopie van een oude, in 1817 afgebroken brug. De gemeente is niet te vermurwen. De brug is inderdaad geen monument, maar historische kleuren op panden, bruggen of objecten van meer dan 50 jaar oud zijn beleid voor de binnenstad. De donkere kleur op de brug wordt niet onveilig gevonden. Dit voorjaar begint de opknapbeurt. (MP)

Rembrandttuin De gemeente is onlangs begonnen met de voorbereiding van de Rembrandttuin, die deel zal uitmaken van het Singelpark. Bewoners zijn er nauw bij betrokken. Er worden al bomen geplant. (MP)

LEVENDAAL-WEST

Doezastraat In het kader van het project Historische winkelpuien (ELO) heeft het pand Doezastraat 6 (tussen Drogisterij Bik en De Fransoos) onder regie van Architektenburo Veldman | Rietbroek | Smit zijn vooroorlogse winkelpui teruggekregen. Deze werd in 1940 door een 'moderne' vervangen. Het bovenste deel van de voorgevel is niet aangepast. Dat blijft in de uitvoering van 1940 behouden. Een beetje vreemd oogt dat wel. (MP)

Garenmarkt parkeergarage De bouw van de ondergrondse parkeergarage op de Garenmarkt wordt al voorbereid. De plannen voor de herinrichting na de bouw liggen er nog niet. Wel is duidelijk dat de gemeente ook na de bouw bovengronds parkeren op het plein wil toelaten. Een groep bewoners heeft intussen een Werkgroep Garenmarkt in het leven geroepen, die plannen maakt voor een aantrekkelijk, autovrij plein. Een aantal van hen presenteerde op 22 februari hun eerste gedachten. Er kwamen zo'n vijftig buurtbewoners op af. Een levendige discussie volgde. Zie verderop in deze krant en www.pieterswijk.nl. Op deze site zijn de gepresenteerde ontwerpen te vinden. (MP)

Fietsenstalling Bewoners van de Hoefstraat vroegen de gemeente om ruimte te maken voor fietsbeugels bij de ondergrondse vuilcontainer op de hoek van de Hoefstraat en Garenmarkt. Steeds meer mensen nemen de fiets of bakfiets, maar stallingsruimte is er niet. De afdeling Stedenbouw van de gemeente liet weten dat men

erover dacht om het onbebouwde deel van de Garenmarkt autovrij te maken, maar dat het plan is afgeketst op de kosten. Er komt daar tenslotte al een peperdure ondergrondse parkeergarage voor auto's en volgend jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Waarom dan je vingers branden aan zoiets controversieels als de opoffering van parkeerplaatsen?
Stallingsruimte bij de vuilcontainer komt er ook niet, want die ruimte is ook al voor auto's bestemd. Bewoners geven de moed niet op. Wie weet komt er toch een fietsenstalling in de ondergrondse parkeergarage. Daar is straks ruimte zat. (MP)

Jan van Houtbrug De reparatie van de Jan van Houtbrug ligt op schema. De ovale rotonde komt er echter pas als de parkeergarage op de Garenmarkt af is, over ruim twee jaar dus. De Geregracht oversteken is levensgevaarlijk geworden. Er zouden haaientanden en zebrastrepen komen ter bescherming van de fietsers en voetgangers, maar die zijn er niet. De auto's scheuren in twee richtingen de bocht om, maar omdat je ook al op elkaar moet letten zie je ze als voetganger of fietser niet aankomen. Kinderen, of ouderen uit de Lorentzhof kunnen in de spits de Geregracht haast niet meer over en het is een wonder dat er nog geen dodelijke slachtoffers zijn gevallen. De gemeente beloofde het stoplicht bij de Zoeterwoudse Singel terug te zetten, maar daar heb je op de Geregracht niks aan.
Het lijkt ook wel of het vrachtverkeer door de stad met de dag zwaarder wordt. De stoepranden op de Geregracht zijn nou al helemaal kapot gereden. Zou de reparatie net zo'n verhaal zonder eind worden als die keien bij de Hogewoerd en het Gangetje?

Jan van Houtkade Het verkeer op de Jan van Houtkade rijdt veel te hard, zeker nu je vanaf de Geregracht zo lekker door kan scheuren. Daar moet echt wat aan gedaan worden, maar de gemeente laat het ook hier afweten.
Intussen zijn er op de kade, ter vervanging van de gekapte kastanjes, twee nieuwe vleugelnoten geplant. De zieke kastanje bij de Jolandebrug wordt gekapt zodra de vergunning verleend is.
Bewoners hebben van de Vrienden van het Singelpark de uitnodiging gekregen om op dinsdag 4 april mee te praten over het groen op de kade nu die bij het Singelpark betrokken wordt. (MP)

Korevaarstraat | Garenmarkt parkeerterrein De haagbeuken op de Korevaarstraat en Garenmarkt zijn vanwege de aanleg van de parkeergarage gekapt, net als de mooie kastanje op de Garenmarkt. Na de bouw moeten er van de gemeente weer auto's op komen. Dan ziet het er vast al gauw uit zoals op de oude foto hieronder. Het (armoedige) gebouw op de Korevaarstraat tegenover Hoogvliet stond er toen nog niet. Nou maar hopen dat er eindelijk schot komt in het Singelpark. Na de marathon is parkeren op de Garenmarkt niet meer mogelijk, vanwege de bouw van de parkeergarage. (MP)

Garenmarkt Raamsteeg tot parkeerterrein verworden, collectie ELO

Van der Werfpark Onlangs is er een nieuwe projectleider aangesteld voor de uitgestelde opknapbeurt van het Van der Werfpark. Men is van plan in het najaar hiermee van start te gaan. Buurtbewoners zullen een uitnodiging krijgen om mee te praten over de renovatieplannen. Misschien komt hier wel een werkgroep Van der Werfpark uit voort. (AK)

Singelpark Op 4 april spraken de Vrienden van het Singelpark met bewoners van de Jan van Houtkade over de kade als onderdeel van het Singelpark. (MP)

Buitengewoon Opsporingsambtenaar Onze wijk heeft sinds kort een eigen opsporingsambtenaar (BOA), Martin Oppelaar.
BOA's zijn belast met de handhaving van de regels op het vlak van leefbaarheid in de openbare ruimte. Illegale afvalstort, fout parkeren, overlast van mensen, honden, evenementen of boten kan men bij Martin melden, via het stadsnummer: **14071 of de mail m.oppelaar@leiden.nl .** (MP)

Nieuwe wijkagent Als u het nog niet wist, onze wijkagent Willem van Vliet is opgevolgd door **Dennis Perdok, bereikbaar via 0900-8844**. Willem is tot Operationeel-Expert Buurtregie bevorderd. We zullen hem missen, al is Dennis wel een hele goede opvolger. Dank je wel Willem voor je niet aflatende inspanning om de wijk veiliger en leefbaarder te maken. (MP)

BESTUUR
Ledenvergadering: woensdag 19 april
Faculty Club Academiegebouw, Rapenburg 73

Programma:

18:30	Lezing en rondleiding door het Academiegebouw (Willem Otterspeer)
19:30	Vergadering
21:30	Afsluiting met een borrel, aangeboden door de universiteit

De stukken staan op de website: www.pieterswijk.nl

Parkeerperikelen
Al geruime tijd komen klachten binnen over het toenemend gebrek aan parkeerplaatsen voor vergunninghouders. Dat geeft ook veel zoekverkeer naar een parkeerplaats. Een bestuurslid van PAL gaat binnenkort in gezelschap van enkele wijkbewoners met de gemeente het probleem bespreken. Hopelijk komt er een oplossing. (AK)

Verkamering gaat maar door
Enkele bewoners van de Langebrug hebben een zienswijze ingediend omtrent de aanvraag onttrekkingsvergunning Pieterskerk (8-10)-Choorsteeg/hoek Langebrug (22). De opdeling van panden in huurkamers is een toenemend probleem in onze wijk. Het levert gebrek aan cohesie op, en andere verschraling, bijvoorbeeld in het winkelaanbod. (AK)

Hart van de Stadkrant
Clariet Boeye is met haar redactiewerk gestopt, ze wil meer tijd hebben voor andere bezigheden. We danken haar voor al die jaren—het zijn er meer dan negen--dat ze zich voor de wijkvereniging en de Hart van de Stadkrant heeft ingezet. Ze is onvervangbaar, de overgebleven redactieleden gaan dus voorlopig als driemanschap door. Intussen hebben zich na onze oproep twee schrijvers bij de redactie gemeld: José Plevier en Els Olden. Ze worden onze vaste medewerkers. Maar hulp blijft welkom, wie aardigheid heeft in schrijven kan zich bij de redactie melden via info@pieterswijk.nl .

Ingezonden

WONEN OP HET DOELENEILAND

U heeft er wellicht wel eens een terloopse blik op geworpen wanneer u een broodje koopt bij het Friese bakkertje, of bij een bezoek aan het LAKtheater, toen dat er nog was: het bescheiden huizenblok met de kenmerkende halfronde balkonnetjes op het Doelenterrein. In totaal staan hier 58 woningen met op de vier hoeken appartementen en op de lange zijden huizen met achtertuintjes. Binnen het blok zijn twee parkeerhoven en een brandgang met schuren.
Het zijn eenvoudige woningen, maar voor de bewoners is het vooral de locatie die het zo'n fijne plek maakt. De omgeving is nogal 'stenig', maar wie geen tuin heeft beschouwt vaak de nabijgelegen Hortus als tuin, zeker nu deze via de achteringang aan de Doelengracht om de hoek ligt. Je kunt alles belopen of snel met de fiets bereiken.

Bewoners van de Aarsenaalstraat in betere tijden, foto Woningcorporatie de Sleutels

Het complex is aan 3 zijden omgeven door universitaire gebouwen. Toen in het begin van de jaren '80 dit gebied na het vertrek van Defensie werd her ontwikkeld, was het nadrukkelijke uitgangspunt een menging van burgers (bewoners) bewoners en academische gebruikers. De Universiteit bracht destijds de wens tot goed nabuurschap tot uitdrukking door de verse bewoners een gratis LAK-cursus aan te bieden.

Universitaire veranderplannen
In de Hart van de Stadkrant 143 (april 2015) kondigde de universiteit bij monde van mevrouw Van Bergen en Henegouwen aan (zie; Projectontwikkeling Witte Singel – Doelencomplex) dat de Universiteit het Doelenterrein wil her ontwikkelen. Zij schrijft: "Het is nog niet bekend in welke mate nieuwbouw en/of casco-renovatie gepleegd gaat worden. Er zijn varianten mogelijk met grootschalige (casco) renovatie en beperkte nieuwbouw." Dit lezende was ik bedacht op de overlast die de (ver)bouwactiviteiten zouden gaan opleveren voor de bewoners. Maar goed, dat zou tijdelijk zijn en je gunt je buren een aanpassing van hun gebouwen na ruim 30 jaar intensief gebruik.

De brief op de mat
Op 13 november 2015 valt er bij alle bewoners een brief van de Universiteit op de mat. Hierin schetst de Universiteit dat zij het WSD-complex wil gaan omvormen tot een 'Humanities Campus'. Daarbinnen is helaas geen ruimte meer voor woningen, dus: "het spijt ons zeer maar uw woning zal worden gesloopt". Onze goede buur wil haar ambities realiseren, namelijk hoger scoren op internationale rankings en meer buitenlandse studenten aantrekken. De bewoners van het Doeleneiland staan in de weg. Men heeft blijkbaar de architect de opdracht gegeven een ontwerp te maken zonder inpassing van de huizen. In de voorkeursvariant zijn deze uitgegumd en maken ze plaats voor een nieuw onderwijsgebouw.
Inmiddels woon ik zo'n 23 jaar met plezier tegenover het Arsenaal. Al bijna een jaar moet ik me afvragen wanneer de sloopkogel mijn huis zal platgooien. Verhuizen is toch iets waarbij ik het tijdstip zelf graag wil bepalen en voor mij is er absoluut geen reden om te verkassen. Daar doet geen klankbordgroep of informatieavond, of onafhankelijk procesbegeleider iets aan af.
58 Woningen slopen terwijl gemeentes worden verplicht statushouders huisvesting te bieden en er een tekort aan betaalbare huurwoningen bestaat? Dat betekent kapitaalsvernietiging, universitaire arrogantie en persoonlijk leed voor de bewoners.

José Plevier

steun het Leids Carillon Genootschap

Er zit muziek in de lucht...

Steun het Leids Carillon Genootschap voor maar € 20,- per jaar.
leidscarillongenootschap@gmail.com
www.leidscarillongenootschap.nl

look
OPTIEK
OOGMETING LENZEN BRILLEN

Breestraat 133
2311 CM Leiden
T. 071 512 22 13

www.lookoptiek.nl

Aan dit nummer werkten mee

Artikelen en gesprekken| Jacques van Alphen, Charlotte Boschma, Conny Broeyer, Jan Demper, Huub Frencken, Martijn Janse, Aart Martin de Jong, Albert Kingma, Barend Kraal, Cas Nagtegaal, Els Olden, Martin Oppelaar, Jan Pieters, José Plevier, Carla van der Poel, Toon van der Poel, Marjolijn Pouw, Simone Robbers, Monique Roscher, Doenja van Tellingen, Aaf Verkade, Willem van Vliet, Jeroen Windmeijer, Hein van Woerden

Berichten | Jaap Brüsewitz (JB), Adri Klaassen (AK), Frank Mulder (FM), Els Olden (EO), Jan Pieters, (JP), José Plevier (JWP), Carla van der Poel (CvdP), Marjolijn Pouw (MP)

Foto's en illustraties | Rijn Bécude, Charlotte Boschma, Lilit Davtyan, Jan Demper, Frank Mulder, Sarah Hart, Internet, Hans Jonker, Gera Peltenburg, Toon van der Poel, Politie Team Leiden-Midden District F Eenheid Den Haag, Simone Robbers, Tom Sebus, E.J. Westera, Woningorporatie de Sleutels, Rob van Tellingen, Hein van Woerden, Francien van Zaanen Durand

Sponsoren
M.L.C. de Geus
Drukkerij van der Linden
VVE Kruitschip

Adres en gegevens
Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaal-West (PAL), Postbus 11016, 2301 EA Leiden, info@pieterswijk.nl, Kamer van Koophandel Rijnland: 40445179

WWW.PIETERSWIJK.NL

Kopij voor de volgende krant graag inleveren voor 15 augustus 2017 bij info@pieterswijk.nl of postbus 11016, 2301 EA Leiden, onder vermelding van kopij *Hart van de Stadskrant*.

Wijk
De Pieters- & Academiewijk en Levendaal West vormen het zuidwestelijke deel van de Leidse binnenstad. De grens loopt door het water van de Botermarkt, Vismarkt, Aalmarkt, Boommarkt, Galgewater, Witte Singel, Jan van Houtkade, en over de Korevaarstraat en het Gangetje.

BELANGRIJK TELEFOONNUMMER

Alle onderstaande diensten van gemeente Leiden zijn te bereiken op een centraal telefoonnummer. Zie ook **www.leiden.nl/14071**
Evenementenklachtenlijn
Graffitimeldlijn
Buurtbemiddeling
Horeca klachtenlijn
Milieuklachtenlijn (kantooruren)
Milieuklachtenlijn (buiten kantooruren)
Politie
Servicepunten: Bedrijven, Bouwen en wonen, Burgerzaken en belastingen, Inburgering, Parkeren, Woonomgeving, Zorg

14 071

Vereniging
De Vereniging voor Pieters- & Academie tracht de leefbaarheid van de wijk en het welzijn van de bewoners te vergroten. Het bestuur bestaat uit bewoners die maximaal 6 jaar door de leden worden gekozen. Het bestuur verantwoordt zich jaarlijks in de ledenvergadering van april en bespreekt de gang van zaken. Bewoners kunnen lid worden, anderen kunnen de vereniging steunen als donateur.

Erelid
J.J.M. Gerritsen

Bestuur
- **Jan Pieters**, voorzitter
- **Friso Postma**, penningmeester
- **Rita Blankenberg-Houben**, secretaris
- **Jaap Brüsewitz**, bestuurslid
- **Aart Martin de Jong**, bestuurslid
- **Adri Klaassen**, bestuurslid

Hart van de Stadkrant
De Hart van de Stadkrant is een uitgave van de wijkvereniging. De krant verschijnt drie tot vier maal per jaar in een oplage van 2700 en wordt huis aan huis bezorgd. De krant wordt ook verspreid onder bestuur en gemeenteraad, ambtenaren, verenigingen, instellingen, relaties en donateurs. Kopij naar de redactie sturen via **info@pieterswijk.nl** of postbus11061, 2301 EA Leiden.

Redactie | Marjolijn Pouw (eind)redactie, Charlotte Boschma, Carla van der Poel.

Vaste medewerkers | Els Olden, José Plevier

Website | Hans Tebra

Opmaak | www.lokaal7a.nl
Druk www.drukkerijvanderlinden.nl, Vliet 4a-6 Leiden

Dit blad wordt met veel liefde door een team van vrijwilligers gemaakt, voor u. Het is één van de activiteiten van de Wijkvereniging **P**ieters- & **A**cademiewijk en **L**evendaal-West.

LID WORDEN OF SPONSOREN?

Dat gaat heel gemakkelijk.
Door €6,- per éénpersoonshuishouden of €7,50 voor een huishouden van meer personen over te maken op IBAN bankrekening NL47INGB0003664416 van de wijkvereniging PAL, o.v.v. lidmaatschap [of donateur]. **Hogere bedragen zijn uiteraard van harte welkom!**

Bovendien vragen wij nieuwe leden een mail te sturen naar info@pieterswijk.nl met uw naam en adres.

Zeer bedankt!